Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 166 (16389) | 1983 оной июлиин 20, среда | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛПРОФСОВЕДТЭ БА ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

1983 ОНОЙ ТҮРҮҮШЫН ХАХАД ЖЭЛДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ҮЙЛЭДБЭРИЛЖЭ, ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАЛГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТАЛААР РАЙОНУУДАЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком 1983 оной түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар районуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд ингэжэ тогтообо:

Мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө 113 процент, һү —114, үндэгэ—104 процент дүүргэжэ, 1982 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, гүрэндэ мяха тушаалгаяа 9, һү —23 процентээр дээшэлүүлжэ, бүхы түрэлэй малай тоо толгой олошоруулгые хангаһан **Загарайн райондо** нэгэдэхи һуури олгогдожо, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг 1200 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаха болобо.

Хоёрдохи һууриие **Баргажанай район** эзэлээ. Тус район гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 111, һү—127 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, гүрэндэ мяха худалдалгаяа нэгэ, һү—52 процентээр дээшэлүүлжэ, бүхы түрэлэй малай тоо толгой олошоруулжа шадаһандаа 800 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

500 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан **Хурамхаанай райондо** барюулагдаха. Дурсагдагша район гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 115, һү—128 процент дүүргэжэ, үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, гүрэндэ мяха худалдалгаяа 16, һү—37 процентээр дээшэлүүлжэ, үхэрэй, хониной, адуу моридой тоо толгой олошоруулгые хангаһан байха юм.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха түсэбые дүүргэхэ талаар Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Хоринн, Прибайкалиин, Улаан-Үдын районуудай ажахынуудай ябуулһан һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

НИИТЫН МАЛДА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ — БУЛТАНАЙ, ХҮН БҮХЭНЭЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ МҮН. БҮХЫ ХҮСЭ ШАДАЛАА ЭЛСҮҮЛЭН, НЭГЭШЬЕ ҮДЭР ҺААТАНГҮЙ, ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЕЛ!

ТҮСЭБӨӨ ЗААТАГҮЙ ҮЛҮҮЛХЭЭР

Байгша оной зун 1,5 түсэб дүүргэхээр зорилго хараалһан Баргажанай районой Бодоной совхозой тэжээл бэлэдхэгшэд мүнөө даалгагдаһан сабшалан дээрээ түрүүшын бухалнуудые жэрылгэбэ. Энэ ажахыда морин косилкатай 15 звено эмхидхэгдэнхэй юм. Үбһэшэдтэ 60 морин, 15 косилка, 30 тармуур даалгагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ үбһэшэдэй звенонууд тус бүреэ 50—60 гектарай ногоо сабшаад байна. Наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ үбһэшэд хатаһан үбһэеэ үни хэбтүүлэнгүй тарман бухаллана.

Байгша ондо ажахы 35 мянган центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэй юм. Тиин сабшалангай ургасын һайнаар гараһые хараада абажа, түсэбөө хахадаарнь үлүүлхээр шиидэнхэй.

Ц. ХОБРАКОВА.

Хабарһаа нааша хура бороотой байжа ногооной ургаса яһала һайнаар гараа. Тиин Түнхэнэй районой Түнхэнэй совхозой Владимир Бадмаевич Сыбеновэй хүтэлбэрилдэг хүсэд бэшэ оньһожоруулагдамал звеногой үбһэшэд наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Поднары гэжэ газарай сабшалан даажа абаһан энэ звеногой механизаторнууд 30 гектарай ногоо сабшаа. Ногоонойнь хатахатай адли тармажа бухаллаад, тракторай шарга дээрэ дунда зэргээр 60 центнерэй һүри сомоно. Мүнөө эндэ нимэ нилээд олон һүри бодхоогдонхой.

ШАРГА ДЭЭРЭ ҺҮРИЛНЭ

Дурсагдагша звеногой үбһэшэд 1300 центнер үбһэ хуряажа һүрилхэ түсэбтэй юм. Тиин үбһэшэд хараалагдаһан даабаряа сүм дүүргэхээр ажалланад.

Мүнөө зун Түнхэнэй совхоздо үбһэшэдэй арбан звено эмхидхэгдэнхэй, сабшалан бүхэнөө даажа абаад хуряана. Район дотороо үүсхэл гаргаһан тус ажахы бүхыдөө 24500 центнер үбһэ хуряажа һүрилхөөр абаһан уялгаяа заабол бэелүүлхэ дүүрэн аргатай.

И. ФЕДОРОВ.

Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхоздо Владимир Линхобоевич Саможаповай хүтэлбэрилдэг луговодуудай звено бүри эртэ хабарһаа хойшо ниитын малда эрхим тэжээл бэлэдхэхэ тухай бодомжолжо, даалгагдаһан 3… гектар сабшалан дээрэ нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргаһан байгаа. Тэдэнэй хэһэн ажалынь харюугаа харуулжа, сабшалан дээрэнь үндэр баян ногоон ургаа. В. Л. Саможаповай звено совхоз соогоо ходо түрүү һуури эзэлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) звеногой гэшүүд А. Ф. Разуваев, Б. Н. Ринчинов, звеное даагша В. Л. Саможапов. Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ШЭМЭТЭЙ НОГООН НӨӨСЭЛЭГДЭНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ район дотороо түрүүлэн, Бооцын совхозойхид ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа эхилэнхэй. Эдэнэр июнь һарын һүүл багаар витаминтай ногооной гурил гаргадаг агрегадаа хүдэлгэжэ захалба. Мүнөө үедэ ажахын тэжээл бэлэдхэгшэд тус агрегадта уляаһанай, бургааһанай набша намаа, халаахай болон бусад ногоо хэрэглэнэ.

Һүүлэй дүнгөөр Бооцын совхозойхид түрүүшын 8 тонно шэмэтэй ногоон тэжээл нөөсэлөөд байна. Агрегадые дүршэлтэй механизатор К. Г. Хребтов хүтэлбэрилдэг.

Манай корр.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар түрүүтэй Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр июлиин 18-да Москва ерэбэ.

Внуковска аэродромдо самолетой трапай дэргэдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. В. Русаков Янош Кадар болон делегациин бусад гэшүүдые хани халуунаар угтан амаршалба.

Мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. В. Талызин, СССР-һээ ВНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Н. Базовский, бусад тусхай тушаалтад ВНР-эй партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшадые угтаа.

Угтагшадай дунда ВНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ш. Райнаи байлсаа. Нииcлэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд, Москвада һурадаг ба хүдэлдэг ВНР-эй эрхэтэд айлшадые альга ташалгаар амаршалба.

Аэродром дээрэ ВНР-эй ба СССР-эй Гүрэнэй тугууд үргэгдөө, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан зүйлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Оркестр хоёр ороной Гүрэнэй гимннүүдые гүйсэдхөө.

А. А. Громыко Я. Кадар хоёр совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур гараһан байна.

Аэродром дээрэхи уулзалгын ёһолол хүндэлэлэй харуулай һүр жабхаланта дабшалгаар түгэсөө.

Аха дүү ороной айлшад Кремль руу ошобо.

Кремль соо, Кремлиин Ехэ ордоной дэргэдэхи талмай дээрэ Я. Кадарые; делегациин бусад гэшүүдые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андропов аха дүү ёһоор угтажа, үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

Кремль дотор уулзалгын ёһололдо нүхэд А. А. Громыко, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. И. Долгих, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков болон бусад тусхай тушаалтад байлсаа.

ВНР-эй ба СССР-эй Гүрэнэй тугууд эндэ үргэгдэһэн байна.

Кремль соо тусхайта уулзалгын үедэ нүхэд Ю. В. Андропов Я. Кадар хоёрой хоорондо хөөрэлдөөн болоо.

Мотоциклистнүүдэй үдэшэлгэ доро ябаһан автомашинануудай кортежэй үнгэрһэн үйлеэ, талмайнууд ВНР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн байгаа. Делегациие москвагайхид хани халуунаар угтаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Июлиин 18-да РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани болоо. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд болон Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэһөө уламжалан тараһан РСФСР-эй совет ба ажахын органуудай зорилгонууд, 1983 оной РСФСР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй болон РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын ябаса тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротников заседани дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

ХАНИНАРАЙ ҺАЙНДЭР

Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ совет арад оронойнгоо бэеэ даанхай хүгжэлтын түлөө тэмсэжэ байгаа Никарагуагай шэн зоригто арадтай нэгэн һаналтай хододоо байгаа, байхашье юм. Сандинис арадай революциин илалтын дүрбэдэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй июлиин 18-да болоһон баярай суглаан дээрэ энээн тухай хэлэгдээ.

Совет-никарагуан бүхы талын хани ёһоной харилсаа холбоое тогтоожо, хүгжөөлгэ хоёр ороной арадуудай аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэ туһа нэмэри болохо юм гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Туһаламжын түлөө, никарагуан арадай үнэн сэхэ тэмсэлые дэмжэдэг байһанайнь түлөө Никарагуагай Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Хасинто Суарес Эспиноса Советскэ Союзда баяр баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

СЭГНЭШЭГҮЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Ленинэй парти тэмсэлэй ба илалтануудай алдарта зам дабшажа гараа. Ороной хуби заяанда шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн, дэлхэйн түүхын ябасые хубилгаһан агуу ехэ хубилалтанууд тэрэнэй хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэ. Социализм ба коммунизм байгуулгые хүтэлбэрилхэ талаар КПСС-эй сэгнэшэгүй дүй дүршэлдэ хандаха гээшэ КПСС-эй XXVI съездын дэбжүүлһэн зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ айхабтар ехэ удха шанартай юм.

Парти тухай, тэрэнэй революционно-шэнэдхэхы ажал ябуулга тухай марксистско-ленинскэ һургаалые гүнзэгыгөөр шудалалгада РСДРП-гэй хоёрдохи съездын 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Парти — манай үе сагай ухаан бодол, нэрэ хүндэ ба һэшхэл» гэһэн ниитэ-политическэ уншалганууд туһа нэмэри болоо. Июлиин 18-да Москвада эдэ уншалганууд түгэсхэгдөө. Партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой эдэбхитэдэй теоретическэ болон политическэ һуралсалай заншалта түхэл маягынь болоһон уншалгануудые КПСС-эй МГК, ВЦСПС, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт, бүхэсоюзна «Знание» бүлгэмэй правлени үнгэргөө юм.

«КПСС — научна коммунизмын парти мүн» гэһэн түгэсхэлэй элидхэл КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академиин ректор, профессор В. А. Медведев хээ.

(ТАСС).

ГАСА ХУРЯАЛГЫН ЭРШЭ

Хизаарай намарай гүгэсхэ… шэниисын сохихо …а хуряал… эрхимлэг… В. Тес…енко гэт… байна. Тэ…лаг үрэ… нэгэ ком… …үри 1000 …орооһо со… …нийүүд дээ… хүдэлмэри ажахынуу… …ууд агре… …энэрэйнгөө … орооһоной полинуудта гаргана.

ЛЬВОВ. Сокальско районой малшад таримал ба хээрын ногоо оройдоол нэгэ дахин сабшахадаа, эбэртэ бодо малай тоо толгойдо бүхэли жэл соо хүрэхэ үбһэ бэлдэжэ абаа.

Область дотор тэжээл бэлэдхэхэ бүхы хүдэлмэри тусхай комплекснуудта даалгагданхай. Техникые булэгүүдтэ хамтаруулжа хэрэглэхэдэнь, 35 мянганһаа дээшэ гектар талмайн олон жэлэй ногооной түрүүшын ургасые эрхим болзорто хуряаха арга олгоһон байгаа. 180 мянга гаран тонно үбһэн һүрилэгдөө. Энэнь нёдондо жэлэй энэл хугасаада орходоо 2 дахин ехэ болоно.

ЧИМКЕНТ. Алгабасска районой таряашад гүрэндэ орооһо худалдаха уялгаяа дүүргэбэ. Элеваторнуудта 57 мянган тонно эрхим шанартай шэниисэ, ешмээн тушаагдаа. Түргөөр ургадаг шэнэ сортнуудые нэбтэрүүлһэнэйнь ашаар баян ургаса хурягдана. Жэшээлбэл, эндэ нютагжуулагдаһан «Завет» гэжэ ешмээн гектарай 24 центнер хүрэтэр суглуулагдана. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр дахин ехэ болоно.

АГДАМ. (Азербайджанай ССР). Карабахска талын ажахынууд хүсы үбһэ хоёрдохёо сабшажа эхилээ. Олонхи ажахынуудта хүсы үбһэнэй үндэр баян ургаса ургаа юм. Тиигэжэ Агдамска, Бардинска, Евлахска районуудай хүдөөгэй ажалшад сенаж дараха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Эндэхи тэжээлэй бүхы полинууд уһалагдадаг юм. Тэдээн дээрэһээ зунай һаранuудта хүсы үбһэн 4—5 дахин сабшагдахаар хараалагдана.

ВОРОНЕЖ. Павловска районой комбайнуудай бункернуудые түрүүшын улаан одохонууд шэмэглэбэ. 100 тонно орооһо сохиходо, иимэ одохон зурагдаха юм. Комбайнернуудай мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй тоодо «Россия» колхозһоо Алексей Лисицын, «Русскобуйбловский» колхозһоо Михаил Касилов ба Александр Петинов гэгшэд оролсоно. Тэдэнэр техникэ шадамараар хэрэглэдэг, орооһо гээлтэ хоролтодо оруулдаггүй юм.

ОРЕНБУРГ. «Рубежинский» ба «Уральский» совхозуудай таряашад жэл соо хүрэхэ үбһэ нөөсэлөө. Эдэ ажахынуудай үбһэ тэжээлэй хорёонуудта 50 мянган центнер хүрэтэр эрхим шанартай бүдүүн тэжээл оруулагдаа юм. Хамтын подрядаар хүдэлдэг болоһон тэжээл бэлэдхэдэг звенонуудай габшагай ажалаар амжалта хангагдана.

КИШИНЕВ. «Днестр» гэжэ НПО-до бэлэдхэгдэдэг үбһэн ехэ каротинтай байһаараа шалгардаг. Ходо ороһон хура бороо тэрэнэй шанарые муудхаанагүй. Эндэ сабшагдаһан үбһэнэй шииитэйшэг байхадань һүрилдэг юм. Нариихан хабтагай модон армагууд дээрэ үбһэнэй ябталагдаһан тюгүүд обоолгдодог. Досоо талаһаань вентиляторaар ехэ хүсэтэйгөөр үлеэлгэжэ, үбһэ хатаадаг.

Ажахы шэнэ аргаар 200 тонно үбһэ ба горохой һолоомо нөөсэлөө юм. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһан үбһэ тэжээлэй гурбанай нэгэ хубинь болоно.

(ТАСС-ай корр.).

…ЬЕ ҮДЭР …ТАНГҮЙ

…рын туршада үргэлжэлдэг Байгал …намжар һайхан нажарай хаһа хоёр…, республикымнай арадай ажахы… …саг ерэбэ. Ниитын мал ажалда …шанартай тэжээл саг болзортонь …жэлдэ бүгэдын һанаа зобоодог, …элсүүлхэ эрилтэ табидаг гээшэ. …колхозуудайнгаа адууһа малай һүрэ…улжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, …үргэхын түлөө үбһэ, сенаж, силос, …рил, һолоомо, хартаабха, орооһо …хуряаха хэрэгтэй. Имагтал тэжээл …дэлмэрие эмхитэйгээр, эршэтэйгээр …гэрэгшэ жэлдэ республикымнай …алай үбэлжэлгые гарза хоролтогүй…дна, ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ, …үүргэжэ амжаа һэмнай.

…уряад оронойимнай ажалшадай үмэнэ …алгатай зорилго табигданхай. Арбан …гол, гурбадахи жэлдэ колхозууд, сов…ажахын бүхы предприятинүүд хамта …нно бүдүүн тэжээл, тэрэ тоодо 495 …211 мянган тонно сенаж, 294 мян…элдэхээр хараалданхай. 960,4 мянган …70 мянган тонно түмһэтэ ургамал …л гаргадаг 176 агрегадуудта хамта …тонно эрхим шанартай тэжээл тата…араа түсэбүүд үнгэрэгшэ жэлэйхи…

…газар таряалангаа зональна систе…түрүү агротехникэ, органическа бо…жүүлгэ үргэнөөр хэрэглэһэнэй, нута…да саг үргэлжын анхарал хандуул…й үндэр ургаса хуряадаг дүршэлтэй …д, ажахынууд олошороо. Гектар бү…р үбһэ хуряадаг бэрхэшүүл республи…дэ тодоронхой. Харин мүнөө жэлдэ …илээд үлүүлхэ арга боломжо хаа …идэглэлтэй. Жэл бүри таряашадай …ээшэлнэ, гадна байгша зунай сагай …эд таарамжатай байгаа. Мүнөө рес…ютагуудта үндэр, үдхэншье хадалан …һаатангүй, бүхы хүсэ шадалаа эл…жэл—хоёр жэл соо хүрэхөөр тэжээл …бшуу.

…б шалтагаан бэдэржэ, өөрынгөө ноб…агааруулха ямаршье һэдэлгэ байха …гаа хүн зон, хүсэтэ техникэ, дүй дүр…рэн түрын, политическэ удха шанар…дэхэ болоно. Партийна организаци…юзай, комсомолой эмхинүүд һуурин, …ктив бүхэндэ эмхидхэлэй ойлгуулам…улжа, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ …аадуулха уялгатай. Энэ талаар рес…н бүхэндэ жэшээ харуулдаг коллек…Мүнөө жэлэй тэжээл бэлэдхэлгын ха…хаанай сомоной болон Түнхэнэй рай…ной Соведүүд харьяата һуурин ню… коллективүүдые, эндэ ажаһуудаг …жэл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха, тэдэ…э ажалай эрхэ байдал зохёохо талаар …үнэтэ үүсхэлыень республикымнай …й, һуурин тосхонуудай ажалшадай … дамжаггүй. Тиихэдэ үбһэ хуряал… зүйлэй тэжээл бэлэдхэлгэдэ нютагай …ай ветеранууд, гэрэй эзэн эхэнэр…урагшад, багшанар болон бусадшье …бхитэйгээр хабаададаг, өөрынгөө нэрэ …ог заншалтай. Гадна энэ бүгэдэ нии…уялгата хэрэгтэ малшад туха сүлөө …ажа, ээлжээгээр тэжээл бэлэдхэлгэдэ …оринн районой хонишодой энэ үльгэр … республикадамнай үргэнөөр дэмжэг…һан малдаа өөһэдөө тэжээл бэлэдхэ…шэдэй ехэ амжалта туйладагынь гай…ешье жэлдэ малшаднай бүхы ажал…ан тэнюун үбэлжэлгын, мал ажалайн…эшэлүүлгын найдамтай үндэһэ һуури

…ли хото городуудай, хүдэлмэришэдэй …эгшэд олоороо ерэжэ туһалха, суб… декаднигуудые үнгэргэхэ, тэдэниие …жа, үндэр бүтээсэтэ ажалай эрхэ …хала. Теэд туһаламжа хажуу тээһээ …а арга боломжонуудаа элсүүлэнгүй …огүй бшуу.

…энэ шухала хэрэгтэ тон бодомжотой…хы техникэеэ зүбөөр ашаглаад бай…хэлгые 20—25 үдэрэй туршада …н. Энэ арга боломжонуудые тоолохо …эшэ: тоо бүридхэлэй зургаанай мэ…публикын ажахынуудта 1877, тэдэнэй …оруулагдаһан звено байгуулагданхай, …тивынь бригадна подрядай гуримаар …й.

…уларилһаа дулдыдангүй, тэжээл бэлэд… аргануудые хэрэглэхэ гээшэ амжал…эн мүн. Үбһэ прессээр нягтаруулха, …үүдые хэрэглэжэ шииттэй үбһэ ха…хадаа, элдэб нэмэлтэ бодосуудые сүр…лгохо арга бии байна. Бэлэдхэгдэһэн …нь шалгаха 115 нүүдэл лабораториин …дэлмэри хангахын тула оролдохо ёһо…

…туйлаһан, хура бороотой үе сагта тэ… эрхим һайн шанартайгаар хуряаһан …риальна болон моральна урмашуулга…тиимэһээ тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда …социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, үрэ …болзортонь согсолжо, шэнэ амжалта…ээшэ партийна комитедүүдэй, профсо… эмхинүүдэй уялгата хэрэг мүн. Энэ … ЦК-гай июниин Пленум гүнзэгы ан… байха юм.

…гатай сагай тулажа ерээд байхада, тэ… унжагайруулхань аюултай. Эршэтэй … үдэрэй туршада бэлэдхэхын орондо хо…гоюулдаг» ажахынууд урдань ушардаг …гдалнуудые мүнөө дабтажа огто боло… …шэнэ зорилгонууд, урдамнай — үндэр …лгын түлөө тэмсэл!

…элгэ — бүгэдын, хүн бүхэнэй хэрэг …р һаатангүй, урагшаа дабшаял, нүхэд!

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭДЭЭНҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАМААР

Нүхэр Р. Н. Жамбаловай даадаг бригада «Улаан Туяа» совхоз дотороо ажал хэрэгээрээ нилээд суутай болонхой. Эдэнэр жэл бүри «Газартаа ёһотойл эзэн байха» гэһэн уряа доро хүдэлхэдөө, хододоо ажалдаа үндэр дүн туйладаг юм.

Энэ коллективэй туйлаһан амжалтаарнь ажахын олон бригаданууд һонирходог, эдэнэрэй дүй дүршэлыень халан абахые оролдодог байна. Тус бригадын гэшүүд ажахын тоосоондо ороогүйшье һаа, харин энэ гуримай түхэл маягаар хүдэлдэг байһаар үнинэй юм. Эдэнэр «бултадаа — нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэн —бултанайнгаа түлөө» гэһэн лозунг доро ажаллахадаа, гэшүүн бүхэн бригадынгаа хэрэгтэ бүхы һанал бодолоо зорюулдаг, арга боломжоёо үшөө ехээр хэрэглэхые оролдодог байна.

Рыгзен Нимаевич 1976 ондо хоёрдохи отделениин газарые даажа абаа бэлэй. Энэ 360 гектарынь түбэй һууринһаа зуугаад километр газарта оршодог. Анха түрүүн тэрэнэй даадаг звенодо дүршэлтэй механизаторнууд Бадма Жамаганов, Цырен-Доржо Сандаков, Баян, Галсан Цыбиковүүд хүдэлжэ эхилээд, мүнөөшье болотор тэдэнэр эндээ ажаллаһаар.

Жэлэй ошохо тума звеной бригада болоҗо бэхижээ, хүн зонооршье, техникэ машинааршье олошороо. Мүнөө эндэ арбан зургаан механизаторай орондо найман хүн 1400 гектар таряалан ашаглана. Иигэжэ нэгэ механизатор хоёр хүнэй түлөө хүдэлнэ.

«Ажал хэхэ дурагүй хүниие коллектив дотороо бариһанай хэрэгтүй» гэжэ тэдэнэр нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Эдэнэр бүхы хараалһан хүдэлмэриеэ өөһэдынгөө хүсөөр бэелүүлжэ шадана ха юм. Хараад үзыт даа. Совхоздо нёөсэлэгдэһэн тэжээлэй 70 процентнь энэ бишыхан бригадын хүсөөр бэлэдхэгдэнэ. Тэдэнэр гансал нёдондо хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ шадаагүй. Юуб гэхэдэ, эндэхи бүхы талмайнь уһанда абташаһан байгаа. Харин бэшэ жэлнүүдтэ бригадын гэшүүд тэжээл бэлэдхэхэ даабариía ходоҙоо үлүүлэн дүүргэдэг һэн.

Тус ажахы үбһэ тэжээл ондоо тээһээ шэрэхээе үни болинхой, үлүү гараһанаа районойнгоо бэшэ колхоз, совхозуудта худалдадаг байна. Гансал энэ ажахы район дотороо ашаг олзотой гэжэ тоологдодог. Эндэ нүхэр Жамбаловай хүтэлбэрилдэг бригадын оруулһан үүргэ нилээд ехэ.

Эдэнэр ямар арга ажалдаа хэрэглэһэндээ, яажа хүдэлһэндөө иимэ үндэр дүн туйланаб гэһэн асуудал уншагшадай зүгһөө гаража болохо. Тус коллективэй гэшүүдэй эбтэй эетэйгээр ажалладагыень онсолон тэмдэглэхээр. Тэдэнэр совхозойнгоо түб һууриһаа хэды холо ажалладагшье һаа, өөһэдынгөө арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэжэ, урдаа табиһан зорилгоёо жэншэдгүй бэелүүлнэ.

Энэ хэрэгтэ бригадир Рыгзен Нимаевич Жамбалов яһала ехэ хубитаяа оруулһан байха. Тэрэниие ажал хэнгүй һуужа шадахагүй хүн гэжэ караһаар ойлгохоор. Рыгзен Нимаевич хэды сүлөөгүй байгаашье һаа, хамтын хэрэгэй түлөө хододоо тэмсэжэ ябадаг бригадир юм. Харюусалгатай хаһын эхилхэдэ, тэрэнэй тракторай жолоо барижа гү, али ногоо гү, али һолоомо тюк болгон багсалдаг түхеэрэлгын хажууда хүдэлжэ ябахыень харахат. Коллективэй гэшүүн бүхэн бригадирайнгаа өөрөө ажал хэхыень харахадаа, тэрээнһээ дутуугүйгөөр хүдэлхые оролдодог байна. Хэрбээ техникын гэнтэ һаатаашоо һаань, нүхэр Жамбалов бригадада даалгагдаһан хуушан түхэлэй автомашинадаа һууужа, эбдэрхэй деталиень һэлгүүлхэ запчасть бэлэрхээ Нарһата гү, али совхозойнгоо түб һуурин ошохо. Трактор, машинын тоһо түлишэһөө эхилээд механизаторнуудтаа эдеэ хоол асарха хүрэтэр ажалынь бригадирай хэрэг болоно.

Бригадада даалгагдажа үгтэһэн газарынь хуу шахуу хорёологдонхой. Иигэжэ тэрэнээ харууһалхадань, адууһа малда гэшхэгдэжэ, ургасань ехээр гэмтээгдэхэгүй байна бшуу.

Эдэнэрэй тон һанаха, оролдохо юумэниинь газар болоно. Тиимэһээ бүхы бии байгаа талмайгаа зүбөөр ашаглажа, тэндэһээ ургаса ехээр абахын түлөө хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм. Бригадын гэшүүд урда жэлнүүдтэ аяар 900 гектар талмай дээрэ бургааһа модыень сэбэрлэһэн, болдог дэгнүүлыень арилгаһан байна. Иигэжэ тэдэнэр өөһэдынгөө хэһэн ажалые сэгнэжэ шададаг хүнүүд ха юм.

—Мүн лэ бидэндэ шеф ёһоной подрядна организацинууд туһаламжа яһала хүргэдэг. Районой «Госкомсельхозтехникын» отделениин оньһожоруулагдамал отрядайхид 100 гектар талмай манда бэлдэжэ үгөө. Мүн лэ «Бурятводстрой» трестын ПМК-гай коллектив һүүлэй хоёр жэлэй туршада 40 гектар газар бэлдэжэ тушаагаа. Жэшээ болгон үшөө үтэгжүүлгэ тухай хэлэхэдэ иимэ байна. Өөһэдөө энэ хүдэлмэреэ эмхидхэдэгбди. Юундэ бидэ гурба дахин үнэтэйгөөр районой «Сельхозхими» нэгэдэлдэ даалгажа үгэхэбибди. Тиимэ бэшэ аал,—гэжэ бригадир Рыгзен Нимаевич маанадта хандана.

Үнэхөөрөөшье тэрэ зүбтэй юумэ хэлэнэ. Юуб гэхэдэ, газар гээшэ хүн зоной һанал бодолые, ажал хүдэлмэриие нэгэдхэдэг ха юм.

—Манай коллективэй гэшүүд хоорондоо ехэл эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг хүнүүд юм. Хэрбээ хэн нэгэнэй тракторайнь гү, али агрегатайнь поли дээрэ һаатабал, бултандаа хамһалсахаяа ерэдэг. Бригадын техникэ, машинанууд механизатор бүхэндэ даалгагдадаггүй, харин бултанай мэдэлдэ үгтэдэг юм. Юундэ иигэжэ хэнэбибди гэхэдэ, зарим механизаторнууд даалгагдаһан техникээ арбаад жэлдэ абажа ябахадань, нүгөөдүүлынь нэгэ жэлэй туршада эбдэжэ һалгажархидаг ушарнууд хаа хаанагүй олон дайралдадаг. Харин бидэндэ иимэ ябадал оройдоошье үзэгдэдэггүй. Манай хүбүүд ээлжээлээд лэ трактор, машинануудаа жолоододог юм. Иимэ аргаар хүдэлһэндөө бригадымнай «Казахстан» түхэлэй гэнжэтэ хоёр трактор 1974 онһоо хойшо капитальна заһабаригүйгөөр мүнөө болотор ашаглагдажа байна. Эндэ үбэлдөө техникэ хадаглаха дулаан байрын үгышье һаань, хүбүүднай тракторнуудаа иимэ һайнаар хэрэглэнэ ха юм,—гэжэ бригадир нүхэдөө магтан хөөрэнэ.

Мүнөө эдэнэртэ гэнжэтэ ба мөөртэй 4—4 трактор, орооһоной 2 комбайн, 3 плуг, 2 борной, нэгэ лущильник, 5 сеялкэ, минеральна үтэгжүүлгэ сасадаг 2 агрегат даалгагданхай.

Тус бригада байгша ондо 380 гектарта олон жэлэй ногоо, 400 гектарта ешмээн, 60 гектарта силосэй ургамал, 560 гектарта зелёнко тарижа дүүргэбэ. Тэдэнэр хабарай һүүлшын саһанай ороходонь, минеральна үтэгжүүлгэ яһала ехээр оруулһан байна. Рыгзен Нимаевич газараа һайн мэдэдэг хадаа ямар полидо хэды шэнээн үтэгжүүлгэ оруулагдахаб гэжэ агрономһоо өөрэгүй мэдэдэг юм.

Тэдэнэр энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэриие богони болзорто һайн шанартайгаар хэхые оролдоо. Тарилга дээрэ хоёр агрегат хүдэлгэгдэһэн байна. Бригадын механизаторнууд үбэлэй һаранuудта мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн, даалгагдаһан техникээ гүйсэд заһабарилһан юм. Жэшээлхэдэ, Дондок Бодиев, Цыден Шагдаров гэгшэд нэгэдэхи классай механизаторнууд болонхой.

Нёдондо намар таряа хурялга соо ехэл бороотой байхадань, тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаһан байна. Тусхайлбал, механизаторнууд 600 тонно һайн шанартай силос дараа һэн. Мүн бусад хүдэлмэри хэлсээ. Барилга дээрэ, үбһэ тэжээл шэрэлгэдэ хабаадалсаа, малшадта туһалалсаа.

Эдэнэр таряа хурялгада үшөө 4 хүниие абадаг юм. Эндэ хүдэлэлсэхэ дуратаншуул нютаг сооһоо яһала олон байдаг. Илангаяа залуушуул бригадада ерэжэ, өөһэдынгөө хүсэ шадалые туршалсадаг байна. Тус бригадада ажалай журам шангаар табигданхай. Хүдэлмэриин үе соо архи ууһан, зайгуултажа ябаһан хүнүүдые оройдоошье харахагүйт.

— «Ажал хэһэн хүн ама тоһодохо, хэбтэһэн хүн хээли алдаха» гэжэ буряад зоннай эртэ урда сагһаа хойшо хэлэдэг байһан. Энэ аргатүй зүб гээшэ. Һайнаар хүдэлһэн хүнүүдэй түлөөһэниниьшье дээшээ юм,—гэжэ бригадир тайлбарилна.

Рыгзен Нимаевич Жамбаловай хүтэлбэрилдэг бригада үшөөшье ехэ амжалта туйлаха арга боломжотой. Тус коллективэй гэшүүд хамтын подрядай гуримда орожо, тусхай даабаритай болоод, абаһан продукциингаа зэргээр түлбэри абадаг болоходоо, эдэнэй һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абажа шадаха байһаниинь дамжаггүй. Энээнэй түлөө нүхэр Жамбалов оролдоно, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө дахуулан урагшаа дабшана. Эдэнэй иигэжэ ажаллахадань ганса совхоз бэшэ, мүн өөһэдөө бригаданьшье ашаг олзотой байха бшуу.

Н. ДОРЖИЕВА,
районой «Улаан-Туяа» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

Ярууна.

ҺАЙНДЭР М

Хүжэ ногоон ой модоор, набша сэсэгээр хүреэлэгдэнхэй Дээдэ-Онгостойдохи ипподромой талмайн ара талада саг зуураар түхеэрэгдэһэн хаамагууд соо адар томо мушхалаа эбэртэй хусануудые, нооһоор бүрхөөгдэшэһэн эхэ хониндые хараха дуратайшуул эндэ олон байба. Хаамаг бүхэндэ тусхай самбар дээрэ район, ажахынуудай туйлалтанууд, хонидой үүлтэр һайжаруулгаар хэһэн хүдэлмэринь аржытар бэшэгдэнхэй. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд самбар дээрэхи тоо, баримтануудые анхаралтайгаар харанад. Эндэ һонирхомоор, гайхашаамаар юумэн захаһаа бии. Жэшээлбэл, оройдоол зуһаг аад, 95 килограмм шэгнүүртэй, 12,2 килограмм нооһо үгэдэг хуса харахада томохон даа. Тиихэдэ эндэ 49 килограмм шэгнүүртэй эмэ түлгэ асарагданхай. Иимэрхүү томо бэетэй, ашаг шэмээр ехэ хонид, хусануудые харахада, ханамжатайл гээшэ. Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэбэл, республика доторнай хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри өөрын үрэ дүнгүүдтэй байна гэжэ элирүүлээ. Забайкалиин нарин нооһотой үүлтэрэй буряад түхэлэй хони бии болгоһонһоо хойшо үнгэрһэн 10 жэлэй туршада хонидой ашаг шэмэ дээшэлүүлһэн хонишодой бригаданууд, ажахынууд яһала олошороо. Мүнөө үедэ жэл бүри үүлтэртэ ажахы, фермэнүүд республикын колхоз, совхозуудта буряад түхэлэй 14817 хони, тэрэ тоодо 5416 хуса худалдана. Иигээд ерэхэдээ, саашадаа ажахы бүхэндэ өөрын үүлтэртэ фермэнүүд байгуулагдахаар дүүрэн аргатай болохонь ха юм.

Һүүлэй үедэ республикын ажахынуудай хонин һүрэг эрхилхэ талаар туйлаһан амжалтанууд болон үшөө бэелүүлэгдээгүй арга боломжонууд тухай мэдээсэл хэһэн Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министрэй орлогшо, республикын үүлтэртэ малай гүрэнэй нэгэдэлэй начальник Ц. Ц. Ринчинов республикын заншалта VIII выставкэ-аукционие нээжэ, оролто үгэ хэлэһэн байна.

—Үнгэрһэн арбан жэлэй хугасаа соо республика доторнай элитнэ болон классна хонид нилээд олошороо. Саашадаашье үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриие мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, хонишод үргэнөөр ябуулхаар хараалаанхай. Юуб гэхэдэ, мүнөөдэр научна-үйлэдбэриин конференци дээрэ хони саашадань үсхэбэрилхэ талаар заабари дурадхалнуудые нэгэн дуугаар баталан абаа, энэмнай манай бэелүүлхэ хараа зорилго болоно бшуу. Байгша оной выставкэ-аукционо бухыдөө үүлтэртэ малай предприяти, ажахыһаа 386 хонин олоной үзэмжэдэ харуулагдахань. Тэрэнэй 269-ниинь аукционой сэнгээр худалдагдаха,—гэжэ тэрэ суглараагшадта мэдээсэбэ. — Илангаяа племенной ажахынууд: Загаһатын совхоз (Хэжэнгэ), Борьёогой совхоз (Зэдэ), Үдын совхоз (Хори) хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулна. Эдэ ажахынуудай хонидойнь ашаг шэмэнь нилээд дээшэлэнхэй. Тусхайлбал, дээрэ дурсагдагша совхозууд жэл бүри зуун эхэ хонин бүриһөө 90-һээ доошо бэшэ хурьга түлжүүлнэ, хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 4,5—5,0 килограмм хүрэтэр нооһо хайшална.

Хони үсхэбэрилхэ талаар дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Илангаяа абаһан хурьгадаа зүбөөр, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ шаданагүйбди. Тиимэһээ энэ үнгэргэгдэжэ байһан аукцион-харалга хонишодой, мэргэжэлтэдэй урда үшөө ехэ зорилгонуудые табина. Энэ жэлдэ республикын зарим ажахынууд тэрэ тоодо Хориин районой «Георгиевский», Анаагай совхозуудай аукцион-харалгада хабаадалсаагүйнь харамтай,—гэжэ нүхэр Ринчинов түгэсхэлдөө хэлээ.

Удаань выставкэ-аукционой экспертнэ комиссиин гэшүүд ажахынуудһаа асарагдаад хаамаг бүхэндэ амяарлагдан хаалтатай байһан эхэ хонидые, зуһагуудые, түлгэнүүдые, элдэб наһанай хусануудые шалган хаража, тусхай сэгнэлтэ үгэбэ.

—Выставкэ-аукциондо асарагдаһан Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой, Хориин районой Үдын совхозой хонид һайнаар бэлдэгдэһэндээ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, олондо һайшаагдаа,— гэжэ экспертнэ комиссиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат Ю. М. Убеев үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. —Тус комиссиин гаргаһан дүнгөөр Загаһатын совхоз (Хэжэнгэ) ажахынууд сооһоо шалгаржа, түрүү һуури эзэлээ. Энэ ажахын 1104 номертой хуса 99 балл абажа, 1983 оной чемпион гэжэ нэгэн дуугаар тоологдоо»,— гээд тэрэнэй хэлэмсээрнь, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б. Б. Балаганов, Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай лабораториие даагша И. И. Соколов гэгшэд энэ хусада чемпионой улаан лентэ, аукционой ехэ алтан медаль нэрьемэ альга ташалган доро зүүлгэбэ.

Мүн энэл ажахын эхэ хо-

АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

БИБЛИОТЕКЭНҮҮД БА БАМ

Тындын городской библиотекын шэнэ байшангай ашаглалгада үшөө оруулагдаагүй байхада, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд ажаллажа захалаа. Четверг бүхэндэ тэдэнэр «ЦентроБАМстрой» трестын бригаднуудтай уулзажа, газетэ, журналнуудай шэнжэлэл хэнэ, шэнэ ороһон номууд тухай хөөрэнэ. Үдын забһарлалгын үедэ барилгашад номуудые һэлгэхэ, учебнигүүдые, тусхай литература захиха аргатай юм. Библиотечнэ абонемент үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Хүдэлмэришэдэй коллектив бултандаа зорюулжа номуудые захидаг.

Хотын баригдажа байгаа бүхы барилганууд дээрэ Байгал-Амарай түмэр зам шадарай һуурин тосхонуудта нүүдэл библиотекэнүүдые хаража болохо юм гээд ТАСС-ай корреспондент тэмдэглэнэ. Барилгашад ба ашаглагшадай коллективүүдтэ иимэ хүдэлмэри ябуулхадань һайн үрэ дүнгүүд туйлагдана: БАМ-ай бүхы барилгашад ном абажа уншадаг болонхой.

ПРОХОДЧИГУУДАЙ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Хойто-Муяын тоннелиин зүүн участогта бетон шудхаха хүдэлмэридэ тоннельнэ 11-дэхи отрядай проходчигууд эрхим дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэр эгээл түрүүлэн энэ хүдэлмэреэ дүүргээд, тоннелиин ханануудые жэгдэлэн жэлихэ хүдэлмэри эхилээ.

«БАМтоннельстройн» хэдэн бригаданууд арбан табан километр ута энэ тоннелиие баридаг юм. Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдэй дунда шалгарха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье 11-дэхи отрядай коллективтэ «Рекорд» гэһэн үгэ ходо дуулдадаг. Н. Князевай ба Г. Лукьяновай бригаданууд һара бүри зуу гаран метр талмайе бетоноор хушадаг юм. Харин Социалис Ажалай Герой В. Толстоуховай толгойлдог коллектив техникэ боломжотой зүбөөр хэрэглэдэг, ажалай эрхим журамтай юм.

3,5 километр ута тоннелиин участогые бэлэн болгожо, зундаа түмэр зам барижа эхилхыень тушаахаар түрүү отрядай барилгашад хараална.

Буряадай АССР. ОЙ МОДОНОЙ БАЯЛИГУУД ТЭЭШЭ

Модо бэлдэхэ ба болбосоруулха талаар хүсэ ехэтэй предприяти Эрхүүгэй областьдо ашаглалгада оруулагданхай.

Байгал-Амарай түмэр замай Баруун участогай ашаглалгада оруулагдахада эндэхи ой модоной баялигуудые ашаглан хэрэглэлгые түргэдхэхэ арга олгоһон байна.—гэжэ СССР-эй Миннлесбумпромһоо ТАСС-ай коррес-

АГИТАТОР, ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

ХОЁР ОНДОО ШЭНЖЭТЭЙ АЖАБАЙ

Мүнөө үе сагай эрхэ байдалда үзэл сурталай талаар тэмсэл улам шангадажа байна гэжэ манай партиин XXVI съезд дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Уласхоорондын эрхэ байдалда болоҗо байһан үзэл сурталай тэмсэлэй гол хубинь ажабайдалай шэнжэ түхэлые шэнжэлэн харуулха шухала асуудалнуудта зорюулагдана. Энэ дэмы бэшэ. Юуб гэхэдэ, социальна байгуулалта бүхэнэй ажабайдалай шэнжэ түхэл өөрын онсо маягтай, өөрын арга боломжонуудтай байдаг гээшэ. Ажабайдалай шэнжэ шанар ниитын ажабайдалай бүхы хубинуудтай—экономикотой, политикатай, соел болбосоролтой, мүн хүн зоной социальна элдэб янзын бүлэгүүдэй; ангинуудай, бүхы обществын ажабайдалтай холбоотой гэжэ тэмдэглээ. Мүлжэн дарлалгын түхэл маягтай байгуулалта һэн тула капитализм хүнэй нэрэ хүндэдэ хүрэмэ шэнжэ шанартай ажабайдал хангажа шададаггүй юм. Эндэ баян үгытэй хоёр хоорондоо хэмгүй ехэ илгаатай, ангинуудай хоорондохи социальна зүришэлдөөн улам шангадажа байдаг. Энэ хадаа буржуазна обществын ажабайдалай бодото шэнжэнь болоно.

Социализм хүн зоной материальна болон сэдьхэл бодолой эрилтые хангажа, тэрэниие һайжаруулан хүгжөөнэ. Хүн бүхэнэй ажабайдалай бүхы арга боломжые нарижуулан һайжаруулхын, дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ али болохоор оролдоно, хүсэл эрмэлзэлээ зорюулна. Тиимэһээ социалис шэнжэ түхэлтэй ажабайдал капиталис оронуудай ажалшадай ухаан бодолой хубилан хүгжэлгэдэ айхабтар ехээр нүлөөлнэ.

Буржуазна үзэл сурталай удамаршад социализмын үг табисуур болон зорилгонуудые тэрэнэй гол удхые, мүн асари ехэ туйлалтануудые тад буруугаар тайлбарилан ойлгуулхые, хуурмаг худалаар хубилган харуулхые оролдожо, социалис шэнжэ түхэлтэй ажабайдалые шүүмжэлхэдээ, хардалга гүрдэлгөөр хүнэй ухаан бодолдо али болохо һэжэг түрүүлжэ, социализм буржуазна байгуулалтада орходоо бүхы талааараа булюу бэшэ гэжэ ажалшадта ойлгуулха гэһэн һэдэлгэ гаргана. Тэдэнэр буржуазна түхэл маягтай ажабайдалые һайрхан идхажа, буржуазна ёһо гурим, заншалые, мүн үзэл бодолой хүлгөөс хайшаншье гэжэ һаань магтадаг, олоной дундада нэбтэрүүлхэ тарааха, ойлгуулха гэжэ оролдодог байна.

Социалис шэнжэ түхэлтэй ажабайдал буржуазна ажабайдалһаа үндэһөөрөө илгаагай гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Социалис шэнжэ түхэлтэй ажабайдалай онсо илгаань хадаа шэнэ байгуулалтын социальна үг табисуурһаа, тэрэнэй гол үндэһэнһөө уламжална. Эндэ бүхы эд зөөри ниитын мэдэлдэ үгтэнхэй, мүлжэлгэ дарлалгын эрхэ нүхэсэл усадхагданхай. Тиимэһээ хүн зоной дунда нүхэд ёһоной хани харилсаан, харилсан туһалалсалга байгуулагданхай. Арадай ажахы түсэбэй ёһоор эрхилэгдэдэг. Социалис байгуулалтын гол шэнжэнь хадаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд ниитын зөөри болгогдонхой.

Буржуазна шэнжэ түхэлтэй ажабайдал хубиин зөөри дээрэ үндэһэлнэ. Тиимэһээ ямаршье аргаар амжалта туйлаха хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүниие хүмүүжүүлнэ. Эндэ хүниие мүлжэхэ, дарлаха ябадал гол ёһо гуримай заншал болонхой. «...Ши хүниие тоолоно гүш, али тэрэ шамай тоолоно гү, ши ондоо хүндэ хүлһэншөөр хүдэлнэ гүш, али тэрэ шамиин хүлһэншэ гү, ши барлагай эзэн гүш, али ши өөрөө барлаг гүш» гэжэ Владимир Ильич Ленин капитализмые шэнжэлхэдээ бэшээ һэн.

Жэшээлхэдэ, Англида хүн зоной оройдоол нэгэ процентнь бүхы эд зөөриин дүрбэнэй нэгэ хубиие мэдэлдээ барина. Тиихэдэ хүн зоной табан процентнь бүхы баялигай хахадыень мэдэлдээ абанхай. Үшөө тиихэдэ бүхы хүн зоной 80 процентнь нэгэ процент болодог баяшуулай эд зөөриһөө бага хубида хүртэдэг юм. Иимэ жэшээ капиталис оронуудта олон.

Ажал хадаа хүнэй ажамидаралые материальна, оюун бодолой ба социальна талаарнь хангадаг болото эрхэ нүхэсэл мүн. Ажал хэхэ эрхэ СССР-эй Конституци дотор хараалагданхай. 40-дэхи статья дотор иигэжэ уншанабди: «СССР-эй эрхэтэд ажал хэхэ эрхэтэй, тайлбарилан хэлэбэл, хэһэн ажалайнгаа хэмжээгээр, шанарай зэргээр ба гүрэнэй тогтооһон эгээл доодо захын хэмжээнһээ бага бэшэ түлөөһэ абаха, хүдэлмэреэр лаб хангаглаха, мүн тэрэ тоодо өөрынгөө хүсэл абьяас, бэлиг шадабари, мэргэжэлэй талаар бэлэдхэл болон һуралсалда таарнуугаар, ниитын хэрэглэмжэнүүдые харгада абажа, хэхэ ажал хүдэлмэреэ һунган олохо эрхэтэй».

Энэ статьягай нэгэшье тодорхойлолто капитализмын эрхэ байдалда бодотоор бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй байна. Капитализм бүхы ажалшадые хүдэлмэреэр хангажа шадахагүй. Тэрэнэй гэршэ—хүгжэнги капиталис оронуудта хүдэлмэригүй хүнүүдэй тоо хори миллионһоо халинхай. Тиихэдэ хэһэн ажалайнь хэм хэмжээгээр, шанараар найдамтай салин хүлһэ түлэжэ шадахагүй. Юуб гэхэдэ, эндэ хүниие хүнэй мүлжэн дарлаха эрхэ олгогдонхой бшуу. Өөрынгөө бэлиг шадабаряар, мэргэжэлэйнгээ бэлэдхэлээр, һургуулаар ба ниитын хэрэглэмжэдэ таараалдуулан мэргэжэлээрээ хэхэ ажалаа шэлэн олохо эрхэ энэ обществодо бэелүүлхэ аргагүй. Мэргэжэлэй талаар бэлдэхэ гүрэнэй тусхай гурим капиталис обществодо үгы юм. Энээн дээрэһээ хүдэлмэришэдые, мэргэжэлтэдые обществын эрилтын ёһоор хэрэгтэй тоогоорнь бэлдэхээр түсэблэжэ шадахагүй байна.

Хүн зоной ажабайдалай һайжарһанай гол үрэ дүн салин хүлһэнэй хэмжээн, тэрэнэй түргэн хубилалта болоно. 1981 онһоо хойшо манай республика дотор һарын дунда зэргын салин хүлһэн 6 процент дээшэлжэ, 206 түхэригтэ хүрэбэ. Ажалшадай ажабайдалай һайжаралгын хэмжээн салин хүлһэнэй хэм хэмжүүрээр тодорхойлогдодоггүй. Салин хүлһэнэй хэды нэмээшье һаа, ажабайдалай хэмжээн дээшэлжэ гү, али доошолжо болохо байна. Жэшээлхэдэ, салин хүлһэндэ орходоо, үргэн хэрэглэмжын эд бараанай үнэ сэнгэй түргэн урган нэмээ һаа, тиимэ байдал тохёолдодог.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ социалис шэнжэтэ ажабайдалай үшөө нэгэ баясама хуби иимэ үгэнүүдээр харуулагдаа бэлэй. «Совет шэнжэтэ ажабайдалай гайхамшагта нэгэ талань хадаа хүн зоной ажабайдалай һайжаралга болоно. Тэдэнэр ниитын хэрэглэмжын жасаһаа туһаламжа абана». 1940 онойхидо орходоо 1982 ондо ниитын хэрэглэмжын жасаһаа түлбэри болон хүнгэлэлтын хамтын хэмжээн РСФСР-тэ 24 дахин дээшэлжэ, хүн бүхэндэ жэлдээ дунда зэргээр 490 түхэриг түлэгдэнэ. Ондоогоор хэлэбэл, 4 хүнһөө бүридэһэн бүлэ жэлдээ дунда зэргээр ниитын жасаһаа 2 мянга гаран түхэриг абана.

Капитализмын эрхэ байдалда социальна асуудалнууд һула муугаар табигдаһан дээрэһээнь, тэрэ тоодо хүнэй гэр байрын асуудалшье гүйсэд шиидхэгдэдэггүй. Монополинууд гэр байрын асуудал шиидхэхэдээ гансал олзо оршын талаһаа хаража үзэдэг байна. Жэшээлхэдэ, ФРГ-гэй гэр бүлэ һарынгаа салин хүлһэнэй 30—40 процентые гэр байрынгаа түлөө үгэнэ.

Манай ороной эрхэ байдалда гэр байрын түлбэри 1928 онһоо хойшо нэгэл хэмжээндэ байһан зандаа. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэдэй гэр бүлэ олзо орошынгоо оройдоол 3 процентые энээндэ гаргашалдаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Буряадай АССР-тэ арба мянга гаран хүн гэр байрынгаа эрхэ байдалые һайжаруулаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд саашадаа хүгжөөгдэхэ байна. Тиихэдэ техническэ мэргэжэлэй училищинууд залуушуулые бэлдэжэ, хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ шэнэ халаание оруулха юм. 1982 ондо манай республика дотор 390 мянга гаран хүн элдэб түрэлэй һургуулинуудта һураба. Тодорхойлходо, гурбадахи хүн бүхэн ном үзэһэн болоно.

Буржуазна обществын эрхэ байдалда һуралсал ангиин шэнжэ шанартай. Тэрэ халаа дарлагша ангиин экономическа болон политическэ ашаа туһада зорюулагдана бшуу. Эндэ һуралсал түлбэритэй юм. США-гай үмсын һургуулинуудта һурахадаа, һурагша жэлдээ 1000 гаран доллар түлэдэг байна. Англида энэ түлбэри 600-һаа 800 фунт стерлингдэ хүрэдэг юм. Франциин зарим һургуулинуудта жэлдээ 10 мянга гаран франк түлэнэ. Энэнь эгээл доодо шатын зургаан иимэ салин хүлһэнэй тэнтэй.

Социально-политическэшье ажабайдалай талаар илгаань айхабтар ехэ. Буржуазна демократи бодото байдал дээрээ болоходоо ажалшадые гүрэнэй хэрэгые хүтэлбэрилхэ ябадалһаа холодуулна. Жэшээлхэдэ, Америкын конгрессто нэгэшье хүдэлмэришэн, нэгэшье фермер үгы. Конгрессменүүдэй гурбанай хоёр хуби баяшуул болоно. Гансал сенадта 40 шахуу миллионернууд оролсоно.

СССР-эй Верховно Соведтэ хүдэлмэришэд, колхозни-

МАЯКОВСКИИН ЗОХЁОЛНУУД
РЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

хэр Неттэдэ—параход ба хүндэ», «Комсомолой дуун» гэхэ мэтэ зохёолнуудынь буряад уншагшадай дунда дэлгэрһэн.

Үшөө 1929 ондо поэдэй үхибүүдтэ зорюулжа бэшэһэн «Хэн болохом ааб?» гэһэн поэмые Цэдэн Галсанов оршуулжа, лата үзэг дээрэ 5000 хэһэгээр хэблэгдээ бэлэй. Энэ номынь хоёрдохиёо 1950 ондо хэблэгдээ һэн.

Мүн тэрэл 1950 ондо поэт Ц. Галсановай оршуулһан «Һайн гэдэг юун гээшэб, муу гэдэг юун гээшэб» гэһэн поэмэ буряад хэлэн дээрэ барлагдаад, 1953 ондо дахинаа хэблэгдээ һэн.

Социалис революциин гүнзэгы удхаар нэбтэрһэн, уран хурсаар бэшэгдэһэн «Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэ 1954, 1970 онуудта буряад хэлэн дээрэ гурбан мянган хэһэгээр хоёр дахин хэблэгдээ һэн.

Тэрэ үедэ сээжээр патриотическа мүрнүүдые уншажа ябаабди, жэшээнь:

Үхэдэл шудхэртээ
арилагты
юрэдөө
элдэбын саарһан.
Харин энэм...
Халхагар үндэһэйнгөө
хармааһаа, харагты,
Үнэтэй ашаанай
дубликат болгон
гаргаһамни.
Уншагты,
атаархагты,
Би—
Советскэ Союзай
эрхэтэнби.

Владимир Ильич Ленин гэжэ поэмэ соо хэлэгдэһэн эдэ мүрнүүд совет хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ бүхөөр оронхой.

Парти хадаа
зэм зэмүүдээ
нииллүүлһэн
түмэн сая хүнүүд
гээшэл.
Бэе бэеэ
партяар дэмжэлсэн,
барилганууды
бодхоохобди дээшэнь.
Парти хадаа
хүдэлмэрншэн ангиин
нюрга һээрынь.
Парти хадаа
манай хэрэгэй
мүнхэ һүлдэнь.
Парти хадаа
хэзээш намда
урбахагүй
үнэн зүрхэмнай.
Мүнөө зэргэлиабди,
үглөө хаан түрые
картаһаа хюһахамнай.
Ангиин ухаан,
ангиин хэрэг,
ангиин хүсэн,
ангиин алдар—
Энэл даа парти
гээшэмнай.
Парти ба Ленин—
ахир хоёр лэ,
Хэниинь үлүү сэнтэйб
түрэһэн түүхэдээ?
Ленин—гэхэдээ,
парти гэжэ
ойлгонобди,
Ленин гэжэ
ойлгонобди,
парти гэхэдээ.

1957 ондо «Үхибүүдтэ» гэһэн шүлэгүүдэй сотсолбори хэблэгдэн гараһан байна. Поэт Ч-Р. Намжиловай оршуулһан «Шубуухай ханинарнай, юундэ удаарнат, шууяһаар ниидэн ерэхэеэ янат?», «Үһан далай ба улаахан гал тушаа уншахыетнай, үхибүүд, бэшэжэ туршааб», «Сахилгаата дуун», «Үнэмэ залхуу Власай уршагта намтар тухай» гэхэ мэтэ шүлэгүүдынь энэ ном соо оруулагдаа бэлэй.

Удаань поэдэй агууехэ В. И. Ленинэй эмхидхэһэн партиин хүтэлбэрилхы үүргые гүнзэгыгөөр харуулһан Октябриин поэмэ — «Ехэл һайн!» гээшэһээнь найман бүлэгые поэт Н. Дамдинов оршуулжа уншагшадай анхаралда дурадхаа бэлэй.

Гэхэтэй хамта Маяковскиин поэтическэ творчество болон поэзидэ тэрэнэй оруулһан шүлэг бэшэлгын шэнэ маягай манай буряад поэзидэ, буряад поэдүүдтэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлһэниинь мэдээжэ.

Иигэжэ дүлэтэ поэт В. В. Маяковскиин хурса мэргэн мүрнүүдые баясан, һонирхон түрэлхи хэлэн дээрээ уншанабди.

Н. ДУГАРОВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Буряадай уран зохёолшодой холбооной дэргэдэхи уран литературын зохёолнуудые олоной дунда тарааха бюрогой тусхай түсэбөөр уран зохёолшод республикынгаа районуудаар ябажа, уншагшадтай уулзадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай болонхой.

Һаяхан республикын мэдээжэ поэт Чимит-Рэгзэн Намжилов Зэдын райондо айлшалба. Тэрэ хонинной нооһо хайшалалгын пунктда хүдэлжэ байгшадтай, тэжээл бэлэдхэгшэдтэй уулзажа, зохёохы ажал тухайгаа хөөрэһэн, шүлэгүүдээ уншажа үгэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: поэт Ч-Р. Намжилов «Октябрьский» совхозой хонидой нооһо хайшалалгын түб пунктда болоһон уулзалгын үедэ.

А. ШОПЖОЛОВОЙ фото.

НҮҮДЭЛ ВЫСТАВКЭ—ТАЙГАДА

Москвагай В. М. Васнецовой гэр-музей Тындын, түмэр зам шадарай тайгын һуурин тосхоной ажаһуугшадта нүүдэл выставкэ эльгээжэ баярлуулба.

БАМ-ай ниислэлэй хүдэлмэришэнэй клубуудта гайхамшагта уран зураашын бүтээлнүүд харуулагдаха, удаань БАМ-ай Түбэй участогаар аяншалгада эльгээгдэхэ юм.

БАМ-ай барилгашад ба түмэр замшад соёлой ажал ябуулагшадтай үниинэй харилсаа холбоотой байдаг юм. Ородой, совет ба харин гүрэнүүдэй олохон бүтээлнүүд түмэр зам дээрэ харуулагдаха байна.

Мүнөө жэлдэ искусствын уран бэлигтэнтэй уулзалганууд илангаяа олон байха юм. Театрнуудай гастрольнууд, «Түмэр замай галнууд» гэһэн ба һайн дуратанай патриотическа дуунай фестивальнууд үнгэргэгдэхэ, залуу уран зохёолшодой семинар эмхидхэгдэхэ юм.

(ТАСС).

Тындэ.
БАМ-ай Түбэй участок.

Аха дүү оронуудай хэблэлэй агентствэнүүд мэдээсэнэ

«ДЭЛХЭЙ АМГАЛАН БАЙХА ЁҺОТОЙ»

Соёлой болон искусствын ажал ябуулагшадай уласхоорондын уулзалга Болгариин ниислэл хотодо болоо һэн. Энэ уулзалга ядерна дайнда эсэргүү, мүнөөнэй шата дээрэ эб найрамдалай, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлдэ, тэрэшэлэн Бүхэдэлхэйн конгрессто бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ асуудалда зорюулагдаһан байгаа. Тус конгресс эб найрамдалай ба ажабайдалай түлөө, ядерна дайнда эсэргүү тэмсэлэй туг доро байгша оной июнь һарада Прагада болоо юм. Уласхоорондын уулзалгын пленарна заседаниинуудта Европын, Азиин, Африкын ба Америкын хорин табан оронуудай уран зохёолшод, поэдүүд, эрдэмтэд, уран зураашад, архитекторнууд, артистнууд, режиссёрнууд, композиторнууд хабаадалсаа.

Болгариин София—пресс агентствын корреспондент Георгий Алибегов харин айлшадай заримтаинь хөөрэлдэбэ:

Марк РОГОВИН, Чикагодахи дэлхэйн музейн директор:

— Хэдэн арбаад мянган музейнүүдэй дунда манайхи ямар нэгэн жэгтэйгээр үзэгдэжэ магад. Музеймнай 1500 шахуу дүрбэлжэн метр талмай эзэлдэгшье һаа, досоогоо саг үргэлжэ харуулдаг экспонадуудгүй юм. Музей соомнай мүнөө үеын политическэ дуунууд болон хатарнуудай бишыхан фестивальнууд, театрай элдэб янзын зүжэг нааданууд, уран зурагай номуудай, плакадуудай, фотографинуудай выставкэ-наймаан үнгэргэгдэдэг...

Дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй эдэбхитэдэй байгуулһан музей — эб найрамдалай асуудалнуудые, мүн термоядерна дайнай аюул тохёолдуулдаг буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые уридшалан болюулха арга боломжые искусствын аргаар хаража үзэхэ онсо өөрэ түб болоно гээшэ.

— Танай музейдэ хэд ородог бэ, мүн музей соо хадагалагдажа байдаг зүйл шэнги эб найрамдалай түлөө таанад юу хэдэгбта?

—Бидэ дайн дажарые музей соо байдаг саг үргэлжын экспонат болгохо гэжэ бүхы хүсэ шадалаараа оролдодогбди. Байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн жэлэй турша соо томо хэмжээнэй табан выставкэ эмхидхээ һэмди. Һүүлшынхиин нэгэниинь — Хиросимада болоһон гай гашуудалые хараһан хүнүүдэй энэ аюул тухай зураһан зурагууд. Манай музейе 50 мянга үлүүтэй америкынхид орожо хараа. Эдэмнай гол түлэб талархалгын хараа бодолтойшуул байбад. Тэдэнэр эб найрамдалай ба буу зэбсэг хуряалгын түлөө бүхы Америкэ дотор улам үргэдэжэ байгаа хүдэлөөе хажуу талаһаань хаража байдаг зон гээшэ. Гүрэниие толгойлогшо байһанда орходоо Голливудта жэшээгүй нэрэ алдартай байһан хүн мүнөө США-е зонхилон хүтэлдэг юм, мүн эб найрамдалда ямар юумэн гол ехэ аюул тохёолдуулнаб гэжэ америкынхид ойлгон мэдэрдэг болонхой. Хэн зэмэтэйб? — гэһэн асуудал мүнөө хэниiешье һонирхуулхаяа болёо. Хүн түрэлтэниие арбан дүрбэ дахин үгы хэхэ шадалтай мүнөөнэй бодото сэрэгэй хүсэнэй хэмжээн дээрэ ядабаа тогтохо гэһэн һанал бодолдо хүн зоной сэдьхэл зорюулагданхай юм. Теэдшье үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һарада америкынхидэй гурбанай хоёр хубинь буу зэбсэг ехэдхэнгүй энэл хэмдэнь байлгахын түлөө дуугаа дэмы үгөөгүй байха.

Эб найрамдалай түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөн Америкэдэ улам эршэдэһээр. Манай тэмсэлые ажаглан харагшад болон тээлмэрдэгшэдые энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшад болгохо гээшэ эб найрамдалай тала баримталагшадай музейн гол зорилго мүн.

Ник РАЙТ, Англиин фотограф-уран зурааша:

— Минии зэбсэг — фотографи, зурагууд мүн. Тэдээн дотор эб найрамдал аршалан хамгаалдаг хүнүүдэй ухаан мэдэрэл, урма сэдьхэл, дайн дажарта тэдэнэй ямараар хандадагынь тобойсо харагдадаг. Мүнөөдэрэй Англи — энэмнай Ольстершье, Фолклендскэ (Мальвинска) аралнуудшье, дунда зэргын зайда хэрэглэгдэдэг ракетэнүүдые тодхон байрлуулха тухай шиидхэбэришье, мүн бусад ондоошье асуудалнууд мүн болоно. Эб найрамдалай түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөн хадаа жагсаалда гарагшадтай хэрээгы шэрүүнээр тэмсэдэг мүнөөнэй правительствын политикатай эрид зүрюу, шэглэлтэй юм, энэньшье ойлгосотой ааб даа. Энээндэ үгэхэ манай харюу — эб найрамдалай түлөө хэгдэдэг шэнэ, бүри ехэ, бүри һайн эмхидэлтэй жагсаал мүн болоно. Социалис ба капиталис оронуудтахи асуудалнуудай ондо ондоогоор шиидхэгдэдэгшье һаань, манай арадууд эб найрамдалые тон адляар хүсэдэг байна. Эб найрамдалай түлөө дэлгэрһэн бүхэдэлхэйн хүдэлөөе, тэрэнэй эршэ дэлисэ болон түгэлдэр хүсые нэгэл объективээр буулган абаха хүсэлэнтэй һэм.

— Дайн дажарые уридшалан сараха хүсэлэндөө юрэл жагсаалнуудые үнгэргөөд хизаарлахада хэрэг дүүрэхэ гээшэ гү?

— Гансахан лэ хүсэл багадаха гэжэ 30-аад онуудай гашуудалта дүй дүршэл бидэниие һургаа ха юм. Зүгөөр олохон юумэн орхигдошоо, энэнь гэмшэлтэй. Тиибэ яабашье, Европодо тодхон байрлуулха ракетэнүүдые Великобританиин газар дээрэ байрлуулхагүй гэжэ Англиин хүн зоной 56 процентнь мэдүүлээ гээд, олониитын һанамжа мэдэхэ һүүлшын асуулта батадхан харуулаа. Һонирхолтой зүйлынь юуб гэхэдэ, тэдэнэй 39 процентнь консервативна партиин гэшүүд байба.

Дайнда эсэргүү жагсаалнуудые Англида үнгэргэхэ хэрэгтэй. Эдэ жагсаалнууд хадаа олониитын һанамжа эдэбхижүүлгын шухала арга зэбсэг болоно. Бидэ правительствын абаһан гансашье шал тэнэг шиидхэбэринүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэнэ бэшэбди, мүн британиинхидай ухаансар бодолтой байхын түлөө, тэдэнэй бага нэгэдэлэй түлөө тэмсэнэбди.

ХЕСУС РОДЕС, уласхоорондын политикын асуудалнуудаар профессор (Испани):

— Эб найрамдалай түлөө тэмсэл — энэмнай юрэл хооһон үгэ бэшэ, харин хэдэн олон миллион хүнүүдэй тодорхой ажал хэрэгүүд мүн. Бидэ имагтал мүнөө ажаһуужа байһан хүнүүдтэ бэшэ, мүн ерээдүйн үетэндэ зорюулан, амгалан тайбан байдалые аршалан хамгаалнабди.

— Дайн ба фашис диктатура гээшэ юун бэ гэжэ Испаниин хүн зон һайн мэдэхэ. Мүнөө Мадридта хүн түрэлтэнэй хуби заяан, саашадаа хайшан гээд ажаһууха тухайнь асуудал шиидхэгдэнэ гээшэ бээ?

— Американ дипломатида эрид зүрюулэн, Хельсинкидэ туйлагдаһан хэлсээнүүдые сахин бэелүүлхэ гээшэ конференциин шиидхэхэ ойрын зорилго мүн болоно. Американ дипломати хадаа Европодо урдань бии байһан, харин мүнөө тэхэрихэгүйгөөр алдагдаһан нүлөөгөө һэоргэнь һэргээхэ хүсэлтэйгөөр политическэ, экономическа хашалтын элдэб эсын арга хурга хэрэглэдэг байха юм.

Эб найрамдалай түлөө хэгдэдэг тэмсэл — юрэл ямар нэгэн стратегическэ ракетэнүүдтэ эсэргүү ябуулагдадаг тэмсэл бэшэ. Тэрэмнай үргэн ехэ уг зорилготой бшуу. Бэе бэеэ ойлголсолгын ба бэе бэедээ этигэлсэлгын үндэһэ һуури дээрэ хэлсээнүүдые хэһэнэй ашаар сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдые тараан үгы хэтэр бүгэдэ ниитын эб найрамдал хүсэд батаар бэелхэгүй жэшээтэй. США-гай дурадхаһан «нулевой вариант» гэдэг юун гээшэб гэжэ ойлгохын тулада тиимэшье ехэ политик байһанай хэрэггүй ха. Энэмнай удха бодомжогүй ааша гээшэл даа. Эб найрамдалда үнэн бодото, тодорхой хэмжээнүүд хэрэгтэй. Тиигээдшье социалис гүрэнүүд тиимэ хэмжээнүүдые дурадхана гээшэ.

(София-пресс—АПН).

Хүршэ областьһоо ерэһэн бэшэг

МАНАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ

ралтын үедэ ахалагша пионервожата ябаһан байдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ, тэрэ өөрынгөө һайн дураар Эхэ ороноо дайсадһаа хамгаалхаяа фронт мордоһон байна. Дайнай элдэб фронтнуудта хабаадажа, эрэлхэг баатарлигаар тэмсэһэн байха юм. Дайшалхы габьяа харуулһанайнгаа түлөө Дамби-Жалсан Дондоков Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын, Улаан Одоной орденуудаар, олон дайшалхы медальнуудаар шагнагдаһан намтартай.

1947 ондо тэрэ сэрэгэйнгээ алба дүүргэжэ, түрэл нютагаа бусажа ерэһэн байна. Түрүүшээр Агын районой, мүн округой комсомолой аппарадуудта ажаллаа, һүүлээрнь округой физкультура ба спортын комитедэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан, Агын нэгэдэхи дунда һургуулида физкультурын багшаар хүдэлһэн байна. 1954 оной январь һарада КПСС-эй райкомой дурадхалаар Дамби-Жалсан Дондоков түрэл нютагайнгаа Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эмхиин секретаряар һунгагдажа, Цокто-Хангилаа бусажа ерэһэн юм.

Һүүлээрнь гурбан жэлэй туршада Буряадай хүдөө ажахын дээдэ һургуули дүүргээд, колхоздоо зоотехнигээр, ахалагша зоотехнигээр, түрүүлэгшын орлогшоор үнэн сэхээр, шадамар бэрхээр ажаллажа эхилээ. Тиигэжэ байха үедөө Дамби-Жалсан Дондоков өөрынгөө бэе махабадые гамнангүйгөөр, нютагайнгаа түрэл колхозой улам саашадаа дэбжэхын түлөө ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тиигэхэ зуураа колхоздоо Забайкалиин нарин нооһото хонидой олошорхын түлөө бага бэшээр һанаагаа табяа.

Нүхэр Дондоков 1965 оной январь һараһаа мүнөө болотор нютагайнгаа колхозые ударидажа ябана. Тэрээнэй гүнзэгы ехэ ухаан, ажалай ехэ дүй дүршэл, ажалдаа дуратайнь, урагшаа зориһон һанаа сэдьхэлынь, зүбөөр шиидхэдэг шанга эрилтэнь, зонтой шадамар бэрхээр ажаллажа шадаха арганьэдэ жэлнүүд соо бүришье элихэнээр тодорон харагдаһан байна. Толгойлжо ябаһан колхозынь жэлһээ жэлдэ улам ехээр баяжаһан, колхознигуудайнь ажабайдал бүри ехээр һайжарһан, соёл гэгээрэл улам саашаа хүгжэн һалбарһан байха юм.

Хүтэлбэрилжэ байһан колхозынь Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ нэтэнтэ бэшэ илалтануудые туйлан гаража, область, округ болон районой Хүндэлэлэй самбарнуудта оло дахин гараһан, дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаһан ааб даа.

Колхозой түрүүлэгшэ Дамби-Жалсан Дондоков ажалай ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденуудаар, олон тоото медальнуудаар шагнагдаһан байна. Тэрэ РСФСР-эй Верховно Соведэй наймадахи, юһэдэхи зарлалнуудай депутадаар һунгагдаһан. Түрүүлэгшын онсо ажалай хажуугаар тэрэ нютагайнгаа Соведэй ажалда тусгаар анхаралаа хандуулдаг. Тиимэһээ Цокто-Хангилай сомоной Соведэй ажал социалис мүрысөөндэ гурба дахин һайшаагдаһан байха юм.

Жэл ерэхэ бүри колхозой түб һуурин—Цокто-Хангил улам болбосон түхэлтэй, городой маягтай боложо байнхай. Тэндэ ехэнүүд, элдэб янзын барилганууд үргэн далайсатайгаар бодоно. Колхозой мүнгэн зөөреэр хоёр шэнэ һургуули, Соёлой ордон, 140 үхибүүнэй һууритай үхибүүдэй комбинат, айлшадай буужа амарха гоё һайхан гостиница, үхибүүдэй сагаан эдеэнэй кухни, «Хангил» гэжэ кинотеатр болон бусад олон гэр байра баригдаһан байна. Энэ жэлдэ колхознай нютагайнгаа амаралтын сэсэрлиг соо залуушуулда зорюулһан «Түрын ордон» барижа эхилхэнь. 30 хүнэй багтаамжатай эмнэлгын профилакториин хоёр дабхар томо байшан намартаа ашаглалгада оруулагдахаа байна. Нёдондо жэлдэ һуурин соогоо алим жэмэс... [illegible]

Дамби-Жалсан Дондоковч Дондоков хүдөө ажахын улам саашаа һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ туйлай ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө «РСФСР-эй габьяата зоотехник» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мүн тэрэнэй арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ баһал ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдоһон гээшэ. 1982 оной декабрь һарын 14-дэ Агын Буряадай автономито округой гүйсэлхэхэ комитедэй тогтоолой үндэһөөр Дамби-Жалсан Дондокович Дондоков «Агын Буряадай автономито округой Хүндэтэ эрхэтэн» гэһэн нэрэ зэргэтэй болоһон байна.

Колхозой түрүүлэгшын хүнгэн бэшэ үүргэ дүүргэхын хажуугаар, Дамби-Жалсан Дондоков уран зохёолоор, искусствоор, мүн спортоориье һонирходог юм. 1979 ондо «Советская Россия» гэжэ хэблэлээр «Минии үлгы—Цокто-Хангил» гэжэ номынь гараа һэн. Автор ном дотороо өөрынгөө ажахы тушаа, нютагайнгаа арад зон тухай, тэрэшэлэн хүдөө ажахынгаа саашанхи хүгжэлтын зорилгонууд тухай хөөрэнэ. Дамби-Жалсан Дондоков наада энеэдэндэ аргагүй дуратай хүн. Тиимэһээл нютагаймнай уран һайханай бүлгэмэйхид наадараа сулал урдалхуу ябадаг, район, округ, областиин мүрысөөн-харалгануудта заабол түрүү һуури эзэлээд лэ байдаг заншалтай юм.

Нютагтамнай үхибүүдэй хүгжэмэй һургуули нээгдэһээр үнихэн болоо. Соёлоймнай байшан соо тусгаар захилаар асарагдаһан үнэтэй сэнтэй фортепиано байдаг. Дамби-Жалсан Дондокович —мэргэн харбагша. Зунай найр нааданай үедэ стадионой дэргын һурай зураахайн мэргэшүүлэй дунда колхозоймнай түрүүлэгшын мэргэниинь гайхахат. Иимэл даа манай түрүүлэгшэ.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.
Цокто-Хангил.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

СОВЕТ-ВЕНГЕР ХАНИ БАРИСАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар түрүүтэй ВНР-эй партийно - правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союз ошохоёо байһаниинь аха дүү хоёр оронoй хоорондохи харилсаануудай түүхэдэ шэнэ гайхамшагта үйлэ хэрэг болохо юм. Эб найрамдалай хэрэгэй ба социализмын ашатуһада КПСС-эй болон ВСРП-гэй, совет-венгр арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаае бэхижүүлгэдэ энэнь туһа нэмэри болохо юм, — гээд Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин түбэй орган «Непсабадшаг» газетэ түрүү бэшэг доторoo бэшэнэ.

Хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха хэрэгтэ Советскэ Союзай дүй дүршэл айхабтар ехэ удха шанартай юм гээд газетэ тэмдэглэнэ. Дэлхэйн социализмын хүгжэлтэдэ тэрэ ехэ нүлөө үзүүлдэг юм.

Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай ба шахардуу байдалые һуларуулгын гол тушэг болохо СССР-тэй саг үргэлжэ бэхижэжэ байгаа хани барисаан Венгриин арадай амгалан ёһоной зохёохы ажалай нүхэсэл болодог.

Американ засаг захиргаанай политическэ хараа шугамай эсэстэ, США-гай сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые эрмэлзэжэ, Баруун Европын гүрэнүүдтэ шэнэ ядерна ракетэнүүдые тараан тодхохые түсэблэжэ байһанһаа уламжалан манай түби дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалай улам түгшүүритэй болоод байхада Венгриин партийно-правительственна делегаци СССР ошохонь гээшэ гээд «Непсабадшаг» газетэ заана. Иимэ байдалда шахардуу байдалые һуларуулха, буу зэбсэг хуряаха талаар аха дүү оронуудай хамтын тэмсэлэй удха шанар улам ехэ болоно. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андропов үгэ хэлэхэдээ, энээниие онсолон тэмдэглэһэн байгаа. Венгриин арад Советскэ Союзай эб найрамдалта үүсхэлнүүдые үндэрөөр сэгнэдэг. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Прагадахи политическэ декларации дотор, социалис оронуудай партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Москвадахи уулзалгада дэбжүүлэгдэһэн бүтэмжэтэй дурадхалнууд ВНР-тэ һайшаагдаа һэн.

Венгр арад, Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй парти Советскэ Союзтай ба социалис хани харилсаата бусад оронуудтай хамта манай түби дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахин хамгаалхын тула хүсэлэл оролдолгонуудаа саашадаашье элсүүлхэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө эрид шууд тэмсэл ябуулха юм гээд түгэсхэлдөө «Непсабадшаг» газетэ тэмдэглэнэ.

«НЭГЭШЬЕ ҮДЭР ШУУЯАГҮЙГӨӨР ҮНГЭРНЭГҮЙ!»

ВАШИНГТОН. (ТАСС). «Нэгэшье үдэр хэрүүл, шууягүйгөөр үнгэрнэгүй!» — энэ хадаа мүнөөнэй Вашингтоной политическэ ажал ябуулагшадай ажабайдалай заншал болонхой. Р. Рейганэй түшэмэд байһан чиновнигууд элдэб эсын үйлэ хэрэгүүдые үйлдэдэг байна. Тиигээд 1980 оной һунгалтын урда тээхи хүдэлмэриин ябуулагдаха үедэ американецуудта ээлжээтэ нэгэ «гайхал» болоо һэн. Тусхай жаяг журамай асуудалнуудаар түлөөлэгшэдэй палатын комисси жэл шахуу мүрдэлгэ хэһэнэйнгээ эсэстэ, элидхэл соносхобо. Тиихэдээ хуулиин наһанда хүрөөгүйшүүлые зан буруу ябадалда оруулһанай түлөө Стаддс гэгшэдые конгресс хуули захиргаанай хэдэн зонхилогшод элишэлэгдэбэ гэжэ тэрээн соонь тодорхойлогдоно.

Мүрдэлгын үедэ түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүд Д. Крейн, демократ Дж. Стаддс гэгшэд өөһэд тушаань дэбжүүлэгдэһэн гэмнэлгые үндэһэ баримтатай гээд мэдэрхэ ушартай болобо гэжэ тэрэ элидхэл сооһоо харагдана. Гэбэшье эдэ «арадай зарасанар» хүнгэхэнөөр һалаба ха. Конгрессэй гэшүүдэй журам тухай кодексдо таарахагүй ябадал гаргаһыень мэдэрхэ зуураа, эдэ конгрессменүүдтэ хүнгэхэн зэмэ тохохыень комиссиин палатада дурадхаһан байха юм. Энэнь Крейн, Стаддс гэгшэдые конгрессһээ гаргаха тухай хэрэг дахинаа хаража үзэгдэхэгүй гэһэн удхатай гээд АП агентство тайлбарилна. Элдэб комиссинуудай тү, али түлөөлэгшэдэй палатын доодо шатын комиссинуудай бүридэлһөө гаргаха мэтын ондоо ямаршье хэһээлтэнүүд тэдээндэ үзүүлэгдэхэгүй юм ха.

Мүнөөнэй хэрүүл шууяан гээшэ имагтал ээлжээтэ нэгэ үзэгдэл мүн болоно. Тиигээдшье Капитолиин добуун дээрэ тиимэ юумэ ходол боложо байдаг юм. Хуули захиргаанда хамаатай байһан гурбан хүн тон һая түрмэдэ хаагдаба. Тэдэнэр ехээр эдилтэ абадаг байһанай түлөө зэмэтэй гэжэ мэдэрэгдээ.

САНДИНИС РЕВОЛЮЦИИН 4-дэхи ЖЭЛЭЙ ОЙ

МАНАГУА. Никарагуан арад сандинис революциин илалтын 4-дэхи жэлэй ойе үсэгэлдэр тэмдэглэбэ. Американ хүлһэншэ Сомосой эзэрхэг засаг унагаагдажа, патриотическа ба демократическа хүсэнүүд засагта ерэһэн байгаа. Революциин илалта эрхэ сүлөөгэй, адли тэгшэ эрхын, демократиин ба бэеэ даанхай байдалай гол ёһонуудта үндэһэлһэн шэнэ общество байгуулха зам нээһэн юм.

Дүрбэн жэлэй саада тээ Никарагуада эхилһэн социально-экономическа болон политическэ түрүү хубилалтанууд империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгын ба Холбоото Штадуудай зүгһөө экономическа хашалта харшалалтын эрхэ байдалда үнгэрөө. Өөһэдынгөө хүлһэншэдэй — Гондурасай эзэрхэг сэрэгэйхидэй болон Сомосой революцида харша бүлэглэлнүүдэй туһаламжаар Никарагуада арадай засагые унагааха, США-гай ба олон национальна монополинуудай аша туһада оронние хабаадуулха гэһэн Вашингтоной һанаашалга улам эли болоно.

Эзэрхэг түримхэйшүүлтэй тэмсэхын тула орон торитой материальна нөөсэнүүдые, хүнүүдые һамшааха баатай болоно. Сомосой засаг захиргаанай ба американ монополинуудай хэдэн арбаад жэл соо дээрмэдэн тоножо байһан Никарагуада экономическа эзэрхэшээлнүүд ехэ. США-гай баадхалгаар уласхоорондын банкнууд Никарагуада урьһаламжа үгэхые арсана. Мүнгэ зөөриин, түүхэй эдэй дуталдадаг дээрэһээ хэдэ хэдэн предприятинууд хаагданхай, орон дотор түрүүшын хэрэглэмжын эд бараан дуталдана.

Гэбэшье иимэ эрхэ байдалдашье сандинис революци никарагуан арад тухай анхарал оролдолго гаргана. Ажалшадые эдеэ хоолоор хангалгые һайжаруулхын тула засагаархид хэмжээнүүдые абана. Орон дотор госпитальнууд, больницанууд баригдана. Гэгээрэлэй системые хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Аграрна реформо үнгэргэгдэжэ үргэлжэлһээр.

Өөрынгөө сэрэгэй-политическэ манлай — Национальна сүлөөлэлгын сандинис фронтые батаар жагсан, никарагуан арад революциин дүрбэдэхи ойе тэмдэглэнэ. «Буу зэбсэг — арадтаа» гэһэн уряа доро Никарагуагай ажабайдалдахи гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан ниитэ патриотическа ябуулга орон дотор үнгэргэгдэнэ.

БУДАПЕШТДЭ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БОЛОБО

БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан Францийн премьер-министр П. Моруатай уулзаба. Уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар хоёр тала һанамжануудаа халан абалсаһан байгаа Европо түбидэ аюулгүй байдал хангалгын, харилсаа холбоо хүгжөөлгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Лазар П. Моруа хоёрой хоорондо хөөрэлдөөнүүд болобо. Тусхайлбал, венгер-француз уулзалга ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ арга олгохо байна гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглэгдээ.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ СОЛОТО ХҮНҮҮД

ХҮШЭР САГУУД ДАБАГДАА hЭН

БИ ТАБИН хоёр жэлэй туршада Коммунис партиин зэргэдэ ябанаб. Энэ үе сагай хүтэлсэдэ юу хараа, үзээгүй гээшэбиб. Ажабайдалайнгаа энэ хүрэтэр шатаhаа шатада дабшан, hалбаран хүгжэжэ байhан тула арад зоноо дахуулан ябаhан коммунистнуудай хэдэ олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараабди. Ленинэй hургаалаар, харгыгаа алдангүй, үргэлжэ дабшаhан амаршье хүндэ хүшэр сагые дабан гараабди.

Энэ наhан соомни намтай тохёолдоhон эгээл хүшэр жэлнүүд хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу дайнай жэлнүүд үедэ үнгэрөө hэн. Би дайнай эхилхэдэ Түнхэнэй районой XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парторгоор хүдэлжэ байгааб. Партиина организацидамнай арба гаран хүн байhан юм. Фронтдо коммунистнуудаймнай хахадынь мордоо hэн.

Манай оронодо фашистнуудай добтолон ороhон тухай Совет правительствын соносходо, тиимэ гутамнаг ушарые гайхан таганан, үзэн ядажа байгаа hэмди. 1941 оной июлиин 23-да Галба тосхондо митинг зарлаа бэлэйди. Энэ митингдэ колхозникууд болон hурагшад бултадаа сугларaa hэн. Бидэ коммунистнууд правительствын мэдээсэлые хүн зондоо hайнаар тайлбарилан ойлгуулжа, иимэ орёо эрхэ байдалай тогтоод байхада ямар зорилго бэелүүлхэ ёhотой байhанаа хэлээ hэмди. Манай колхозникууд партиина организацин хүтэлбэри доро дайнай үедэхи хэлэшэгүй хүшэр зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, дайсание илаха хэрэгтэ яhалхан хубитаа оруулhан байха юм. Колхозоймнай бүхы 170-аад эрэшүүл фронтдо мордожо, бүхы хүсэ ажалнай эхэнэрнүүд, хүбүүд болон наhатайшуулай эзэмшэлдэ үлөө hэн даа. Тэдэ тэдэнэй урмаа хүгжэлтэй ажаллаhан тула ороной экономическэ болон оборонно хүсые улам бэхижүүлхын тула ойлгуулжа хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулха ушартай болоhон гээшэ.

Манай колхоз дайнай эхилhэн жэлэй сентябрь hарада мяха болон hү гүрэндэ тушааха жэлэй түсэб сүм дүүргээ hэн. Жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур хэдэн зуугаад центнер хүдөө ажахын продуктнууд тушаагдаа бэлэй. Хүн зонойнгоо эбтэй, эмхитэйгээр ажаллаhанай ашаар үдhэ хуралгын, тариа хадалгын хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргөө hэмди.

1942 оной январь hарада партиин райком болон райгүйсэдкомой дурадхалаар Сагаан-Нуурай сомоной Советэй түрүүлэгшээр табигдаа hэм. Тэрэ хэсүү сагта энэ харюусалгатай партиина даабарине дүүргэхэ гээшэ гайхалтай байhан юм. Удаань энэ ехэ колхозой партиина организацин секретаряар hунгагдаа бэлэйб.

Эгээн түрүүн hайнаар хүдэлхэ түсэб табидаг hэм, коммунистнууд болон депутадуудайнгаа бэелүүлхэ хүдэлмэриин тодорхой зорилго хараалаа hэмди. Партиина суглаанууд болон сомоной Советэй сессинүүд дээрэ гол түлэб ябажа байгаа кампаниин түсэбэй дүүргэлтэ тухай, нийтэ-политическэ хүдэлмэри тухай, мүн бусад олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэгшэ hэмди.

Оронойоборонын фонд байгуулха тухай үүсхэлые манай ажалшад тон халуунаар hайшаан дэмжэhэн юм. Айл бүхэн юу гэхэ аргатай байhанаа элирхэйлжэ, тэрэнээ одоо жэншэгүй хүү үгэдэг hэн. Зонhоо сугларhан hоохон бэлэй, оймhон, малгай, арhан дэгэл, имаан даха, гутал болон бусад юумэнүүдые оборонно фондо эльгээдэг hэмди. Мүн тиихэдэ олон хүнүүд мүнгэ оруулдаг байгаа. Гадна айлhаа мяха, тоhо, үндэhэ болон хартаабха эхээр илаhан фондо бэлэглэдэг hэн.

Партиин райком хүн зоной дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха тухай шанга эрилтэ табидаг hэн. Бидэ Сагаан-Нуууртаа агитпункт нээжэ, тэндээ элдэб номуудые суглуулдаг, шэнэ газетэ, журналнуудаар, плакат болон лозунгнуудаар хангаха гэжэ ехэтэ оролдодог байгаабди. Агитаторнуудаар нютагай долоон жэлэй hургуулиин багшанар, эдэбхитэй колхозникууд хүдэлдэг hэн. Тэдэнэр фермэ болон полевой станууд дээгүүр, үбэлшэдэй зимовникууд дээгүүр үдэр бүхэндэ ябадаг, долоон хоног бүхэндэ нэгэ дахин клубтаа хүн зоной суглуулха, hүүлэй hониниие дуулгадаг, улам эрхэтэйгээр ажаллахынь урмашуулдаг hэн.

Партиина нүлөөгэй ехэ байhан тула колхозникууд, нютагай интеллигенциин, комсомольшуудай дундаhаа эрхимээр ажалладаг, нийтын даабарине hайнаар дүүргэдэг хүнүүдые шэлэжэ партида абаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг hэн. Би Сагаан-Нуурта 1947 он болотор ажалаа. Минии энэ эрхэдэ, партиина организацидамнай оройдоол 7—8 коммунист байhан юм. Харин минии энэ тушаалhаа болихо үедэ 20 гаран болоо. Дайнай олон жэлнүүдэй туршада бидэ, коммунистнууд эгээл шанга хатуужал гараа hэн гээд hанадагби. Сэхэ шууд ябагүйдэ, өөрөө бэе коммунистнуудтаа шанга эрилтэ байгаагүйдэ аргагүй байhан. Дайсан харатайшье, хүсэтэйшье hэн гүб даа. Теэд бидэ илаабди, жаргалта байдалаа саашаадань мандуулха эрхэ нүхэсэл туйлаабди.

З. САДЫЕВА,
1931 онhоо КПСС-эй гэшүүн, тусхайта пенсионерка.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Н. Садыева.

В. ТУЛАЕВАЙ фото.
Түнхэнэй районой Галба тосхон.

Урда-Казахстанай комплексно экспедициие хүтэлбэрилэгшэ, республикын Наукануудай академиин Түүхын, археологиин ба этнографиин институдай таhагые даагша, Казахай ССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Кемаль АКИШЕВ АПН-эй корреспондент Абай ШАРИПОВАЙ гүйлтаар эртэ урдын Отрар хотын малталганууд тухай хөөрэнэ.

КЫЗЫЛКУМАЙ СҮЛ ГУБИИН НЮУСАНУУД

— Кызылкумай сүл губиин нюусанууд бага багаар элирүүлэгдэжэ байнхай. Казахай республикын урда хубидахи эртэ урдын Отрар хотын малталгануудта гол анхаралаа хандуулдаг байнабди. Энэ мянган жэлэй эхеэр тэрэ яhала томо хото байhан түүхэтэй. Юумэ дархалдаг, худалдаа наймаа хэдэг hэн. Гэбэшье 1219 ондо монгол-татар добтолгын үедэ тэрэ үнэhэн тоброг болотороо hандаргагдаhан байгаа. Табан дабхар гэрэй тухай үндэр элhэн губээ доро 20 гектар талмайда хотын hандархайнууд хэбтэдэг.

1971 онhоо хотын түб хубида — Шахристанай хэрэмдэ ба худалдаа наймаанай-ураа дархалалгын районд малталганууд түсэбэй ёhоор хэгдэжэ байнхай. Хамhабариин байрануудтай 1500 гаран гэр олдонхой. Тус тустаа 35—45 барилгатай кварталнууд байгуулагдадаг hэн гэхэ.

Гэрнүүдын гол түлэб 2—4 таhалгатай байhан. Гэрэй хэрэгсэлнүүд: гайхалтай hонин угалза хээтэй шабар амhарта, гэртэ хэрэглэгдэдэг амhарта, хүтага, газар ажалай зэр зэмсэгүүд олдоhон байна.

Эхэнэрнүүдэй хэрэглэдэг гуулин гэрэлнүүд, эгээл элдэб янзын олон тоото зүүдхэл, гуулин, мүнгэн ба алтан hиихэ, бэhэлигүүд олдоо.

Малтагдажа олдоhон зүйлнүүдэй дунда барайгар, шэниисэ, шара будаа мэтын залаата үргамалнуудай үлөөдэhэн, гадна энэ нютагта үргуулагдадаггүй гэршүүхын ороохон бии.

Олон тоото элдэб шабар хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг дархашуулай ажаhуудаг бүхэли кварталнууд элирүүлэгдэhэн байна. Нэгэ айлайда шабар зүйлнүүдые галдаха хэдэн пеэшэнтэй байhаниинь энээн тухай гэршэлнэ. Отрарта, тэрэнэй оршон тойроhоо олдоhон уhа дамжуулха хоолой соргонуудшье иимэ пеэшэнгүүдтэ галдагдадаг байжа болоо. Сүл губиин дундахи уhатай, ургамалтай газарай уhалуурин түхеэрэлгэнүүдые hайнаар шэнжэлhэн гээшэбди.

Метр ута ханаабуud элирүүлэгдээ. Отрарай түбhөө холо бэшэхэнэ зүүнэй баниин үлэгдэлнүүд олдоо hэн. Зарим участогтань шаазан гүйлгэhэн гоё холисотой хирпиисээр хушагдаhан шала, аргалалгын элдэб ваннануудай үлэгдэлнүүд, оймохо багахан бассейн, халуу үгэдэг түхеэрэлгэ тэрэ хэбээрээ үлэнхэй.

Түүхэ шэнжэлхэ хэрэгтэ баримта боложо үгэдэг 5000 шахуу монетэ (сагаан мүнгэншье бии) суглуулагдаhан байха юм. Дунда зуун жэлнүүдтэ Отрар худалдаа наймаанай томо ехэ түб байгаа гээд баталха арга археологуудта олгоhон байна. Дүтын ба Дунда Зүүн зүгые, тэрэшэлэн Дунда Азиие Евразиин нүүдэлшэдтэй холбодог жэнгэй харгынууд энэ хотоор үнгэрдэг hэн.

Олонхи монетэнүүдынь Туркестанда, Яссада болон Шамада, багахан хубинь Самаркандда ба Бухарада хэб-

Арысь мүрэнhөө эхилээд, Отрар хотые hэтэ үнгэрөөд, баруун-хойно оршодог Куйруктоб, Алтынтоб ба Куйюкмордан хотонууд тээшэ баригдаhан 12—15 кило-

---

ЗУНАЙ VIII СПАРТАКИАДАДА ЗОРЮУЛАГДАНА

СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадада зорюулагдаhан бүхэсоюзна уран hайханай выставкэдэ арадуудай хоорондохи хани барисаан ба үгэеэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ хэрэгтэ спортын дүүргэдэг шухала үүргэ харуулагдаха юм. «Уран зурагай искусствада физическэ культура ба спорт» гэhэн экспозици Түбэй выставкын залда июлиин 22-hоо нээгдэхэ юм.

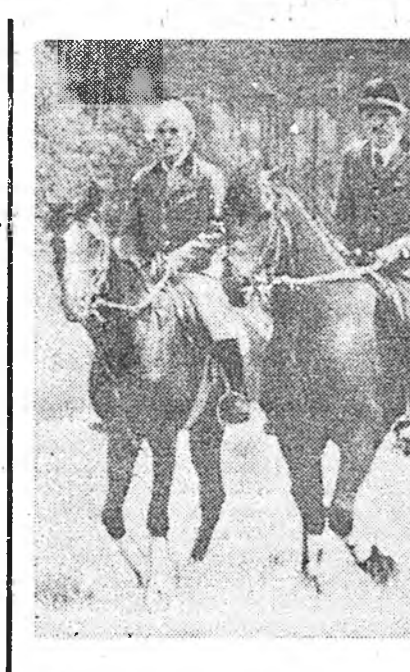
Спартакиадын уран hайханай программын хэмжээн соо тус выставкэ үнгэргэгдэхэ. Ниислэл хотын талмайнууд болон гудамжануудта искусствын hайндэр болохо, Спартакиадын аялга дуунууд баатар-хотын сэсэрлигүүдтэ ба паркнуудта зэдэлхэ юм. Театрнууд болон концертын залнууд, соёлой ордонгууд, клубууд, кинотеатрнууд спортсменүүдэй урда үүдэнүүдээ хүндэмүүшээр нээхэ байна.

Станиславскиин ба Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ хүгжэмтэ театр, Бага Бронноdохи драмын театр ба Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театр эрхим зүжэгүүдтээ спортсменүүд болон Спартакиадын айлшадые урина. Армениин Спендиаровай нэрэмжэтэ оперо, баледэй театр ба Татарай Г. Камалай нэрэмжэтэ театр, Свердловскын хүгжэмтэ комедиин театр болон Амарай драмын театр Москвагай коллективүүдтэй хамта зохёохы ажал ябуулга тухайгаа тоосохо.

Спортивна залуу наhанай уулзалгада эстрадын ба циркын уран бэлигтэн концертын шэнэ программануудые зорюулна. «Дуун, үе сат ба бидэ», «Хани барисаанай дууе залуушуул дуулана» гэhэн зүжэгүүдтэ тэдэнэр хабаадаха юм. Совет артистнуудтай хамта уран hайханай программада гадаадын оронуудай айлшад хабаадалсаха. Тэдэнэй дунда Зелена-Гурада (Польшо) үнгэрhэн совет дуунай заншалта фестивалиин лауреадууд — залуу дуушад, Канадаhаа Пол Хорнын эстрадна оркестр байха.

Кинодо — дуратайшуулые hонирхолтой олон уулзалганууд хүлеэнэ. СССР-эй арадуудай Спартакиадын түгэсхэлэй шатада спортивна фильмүүдэй фестиваль үнгэргэгдэхэ юм. Ниислэл хотын эрхим кинотеатрнууд үгтэхэ. Эндэ бусад фильмүүдэй тоодо «Право на прыжок», «Тренер», «Восьмое чудо света», «Закрытие сезона», «Королевская регата», «Спорт, спорт, спорт» гэhэн фильмүүдые хаража болохо. Москвагай Олимпиадада болоhон спортивна тулалдаанууд тухай баримтата кинолентэнүүд айлшадта hануулха юм.

(ТАСС-ай корр.)

ИППОДРОМ

Улаан-Үдын республиканска ипп... ха спортын hургуули арбаад жэлэй ... дэ 117 спортсмен hорилго хэдэг. ... ско, владимирска, донской болон ор... ран морид бии юм. Мүн тусхай с... рид эндэ hургагдадаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Н. Славго... О. Серебрякова моридые hургажа ... рэ.

П. БУ...

БҮЛГЭМЭЙ ГЭШҮҮД ОЛОШОРНО

КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй Бүхэсоюзна XI, Бүхэроссиин съезднүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй Буряадай АССР-эй комитедүүд болон эмхи зургаанууд арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй социалис уялгануудые, түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргээ.

Республикымнай энэ бүлгэмэй 1550 эхин эмхидэ 307.989 гэшүүн тоологдоно. Дунда hургуули, интернат-hургуули болон техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта hурагшадай 90,8 процентнь, тусхай дунда hуралсалай эмхи зургаануудта —83,4 процентнь, дээдэ hургуулинуудта 95 процентнь Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй гэшүүд юм. Ахын, Баунтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдэ хотын Советскэ районуудай хүн зон тус бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Нийтын санитарна инспекторнуудые бэлдэхэ түсэб 103.4 процент дүүргэгдээ. Нийтын инспекторнүүд 815 объектые шалгахаяа даажа абанхай.

Тиихэдэ донорнуудые бэлдэхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Хүнүүдэй шуhа түлбэригүйгөөр сутлуулха жэлэй түсэб 127,4 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али мянган хүн бүхэнэй 40,2 процентнь түлөөhэгүйгөөр шуhа үгэдэг донор болоно. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Хяагтын, Улаан-Үдэ хотын Октябрьска болон Железнодорожно районууд ехэ амжалта түйлгна. Илангаяа студент-донорнууд олон болоо. Түсхайлбал, Зүүн Сибириин технологическа институт, Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай студентнэр, кооперативна, хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг, механизацилгын болон тоо бүридхэлэй техникумүүд, багшанарай 2-дохи училищиин hурагшад түлбэригүйгөөр шуhа үгэхэ хэрэгтэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадана.

1982 оной хүдэлмэриин дүнгүүдээр Улаан Хэрээhэнэй бүлгэмэй Мухар-Шэбэрэй, Загарайн, Захааминай райкомууд hайнаар хүдэлөө гэжэ элирүүлэгдээ.

М. СМИРНОВА.

Нютаг нютагай hонин

ОРОН ДАЙДААРНАЙ hОНИРХОНО

Зулгы зохид зунай hарануудта холо ойгуур аяншалха дуратайшуулай тоо үдэрhөө үдэртэ олошорно гэхэдэ, алдуу болохогүй ха. Hүүлэй үедэ манай үргэн Буряад ороной үзэсхэлэн газарнуудтай танилсахаяа ерэгшэдэй тоо илангаяа олошороо. Холоhоо ерэhэн айлшад номин тунгалаг Байгал далайн эрьедэхи «Максимиха», «Котокель» нуурай захада бариг-даhан аяншалагшадай баазануудта хоёр долоон хоногой туршада гэр бүлөөрөө амарна, далай, нуур дээгүүр онгосоор тамаран сэнгэнэ, хада уулаар ябажа, сэбэр агаарта амарна.

Үнгэрөөд байhан үе соо Москва, Шэтэ, Вильнюс, Саратов, Ярославль, Благовещенск, Ленинград, Харьков, Красноярск, Новосибирск, Клайпеда болон бусад хотонуудай бүлэг аяншалагшад ерэжэ, манай нютагуудай үзэсхэлэнтэ гоё байгаалитай танилсаад ошобо. Жэшээнь, Байгал далайн эрьедэ Владивостогhоо ерэжэ амарhан Советниковтэн, Лобанов, Казаниин — Давлетбаевтан, Мингалиев, Фрунзиин—Джархимбаева, Власова болон бусад Байгал далаймнай баялигуудтай танилсаа, тунгалаг hайхан уhаарнь hонирхоо, сэбэр агаараарнь амилан баясаа.

Мүнөө дурсагдагша баазануудта Москва, Благовещенск хотонуудай, аха дүү Монголой Арадай Республикын бүлэг аяншалагшад амархаар ерэнхэй, үдэр бүри аяншалгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ.

Н. ЗАХАРОВА,
аяншалга болон экскурсиин талаар Буряадай областной советэй таhагые даагша.

• • •

Улаан-Үдын аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд суббото болон амаралтын үдэрнүүдтэ тусхай аяншалгануудые эмхидхэнэ. Мүнөөдэр эдэнэр Москва, Благовещенск хотонуудhаа ерэhэн бүлэг аяншалагшадые Улаан-Үдэ хотынгоо түүхэтэ газарнуудтай танилсуулха, этнографическа музей харуулха болоно. Удаань айлшад «Максимиха» гэжэ аяншалагшадай баазада хэдэн үдэрэй туршада амархаяа үглөөдэрhөө мордохо юм. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын «Востоксибэлектромонтажай», прибор бүтээлгын нэгэдэлэй, геологуудай лабораториин, мүн Минскын, Шэтын багшанарай институдуудай бүлэг аяншалагшад Улаан-Үдэ хотын түүхэтэ газарнуудтай танилсаха байна. Мүн эдэнэр «Заря» теплоходто hуугаад Новоселенгинскдэхи декабристнуудай музей ошожо хараха.

Манай корр.

ЗАЛУУШУУЛ АЯНШАЛhААР

Манай республикын бүлэг комсомольшууд Францияар аяншалга хэhэнээ түрэл нютагаа бусажа ерэбэ. Тэдэнэр Парижда, мүн тэрэ хото шадар үнгэргэгдэhэн эб найрамдалай болон хани барисаанай фестивальнуудта хабаадалсаhан байна.

Байгша ондо республикымнай нэгэ мянга гурбан зуугаад хүбүүд, басагад «Спутник» гэжэ бюрогой путёвконуудаар шагнагдажа, хари гүрэнүүдээр аяншалха юм.

Энэ аяншалгын маршрут хадаа арбан зургаан социалис болон капиталис оронуудаар гараха байна.

Мүнөө республикымнай бүлэг залуу ажалшад Болгари ошоод, амаржа байна. Тэдэнэр бултадаа социалис мүрысөөндэ илаhандаа аяншалгын хүнгэлэлтэтэй путевконуудаар шагнагдаа.

Н. ДАМБАЕВ.

ЗАРНИЦА-83

МАНАЙХИД ЯhАЛА УРДУУР

«Зарница» гэжэ пионернүүдэй сэрэгэй спортивна наадандa илагшадай Бүхэсоюзна слёт Днепропетровск хотодо арбан үдэрэй туршада боложо дүүрэв. «Зарница» наадын областной XII түгэсхэлэй наадандa илаhан Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой 14-дэхи дунда hургуулиин эдир армеецүүдэй отряд (командирынь С. Гинеев, комиссарынь М. Варфоломеева) тус слёдто хабаадажа, республикынгаа пионернүүдэй нэрэ хүндые хамгаалба.

Тэндэ үнгэргэгдэhэн элдэб хэмжээ, ябуулгануудта, уулзалгануудта республикымнай түлөөлэгшэд ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан байна. Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн оронаймнай түрүүшын хүнүүдэй нэгэн, мэдээжэ лётчик-туршагша В. К. Коккинаки, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй Бүхэсоюзна организациин Түбэй советэй түрүүлэгшэ А. В. Федулова болон КПСС-эй, ВЛКСМ-эй съезднүүдэй делегадуудтай, космонавтнуудтай hонирхолтой уулзалганууд болоо. Республикаяа түлөөлhэн эдир армеецүүд слёдто байха үедөө Буряадай АССР-эй алдарта 60 жэлдэ зорюулжа гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн газетэ болон планшедүүдые гаргаhан, слёдой радио-дамжуулгаар Буряад орон тухайгаа хөөрэhэн байна.

Новомосковско районой Войсковая гэhэн тосхон шадар дурасхаалай митинг болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Днепр мүрэниие гаталалгын шанга тулалдаанда баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулжа, оронoймнай пионернүүд набшаhата мододы hуулгаад, сэрэгшэдэй касканууддаар алдар суута мүрэнэй уhаар уhалаа. Удаань, hүни болоhон хойно дайнай үеын хидэл адли «тулалдаан» эхилжэ, хүсэтэ прожекторнүүдэй гэрэл доро сэрэгшэд Днепр мүрэниие гаталаад, бүхэлэгдэhэн баруун эрье дээрэ байhан фашистнуудые яагаад сохёо hэм гэжэ харуулаа.

Буряад ороной пионернүүд — Железнодорожно районой 14-дэхи дунда hургуулиин эдир армеецүүдэй отряд слёдто хабаадаhан 94 отряд сооhоо 6-дахи hууриda гараа.

Тэрэ наадaнай эгээн хүндэтэй, сэнтэй шангуудай нэгэн болохо агаараар добтололгоhоо ороноо хамгаалгын сэрэгэй главнокомандалагшын шанда хүртөө.

Х. СОКТОЕВ.

ТҮБЭЙ СОВЕДЭЙ МҮРЫСӨӨНДЭ

14—15 наhанай хүбүүд, басагадай дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Россиин соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Казань хотодо үнгэргэгдэбэ. Тус мүрысөөндэ хабаадаhан республикымнай «Трудовые резервы» бүлгэмые түлөөлhэн 1-дэхи ДЮСШ-гай, горОНО-гой эдир спортсменүүд hайн дүн туйлаа.

800 метрэй урилдаанда Бэшүүрэй дунда hургуулиин hурагша А. Петров нэгэдэхи hуури эзэлээ. Улаан-Үдэ хотын 31-дэхи дунда hургуулиин эдир Е. Сафонов 165 сантиметр үндэрые дабажа, хоёрдохи, 6 метр 30 сантиметр утые харайжа нэгэдэхи hуури эзэлээ. 32-дохи дунда hургуулиин hурагша С. Зотов 1500 болон 3000 метрэй зайнуудта хоёрдохи hуури эзэлээ.

А. Петров, Е. Сафонов, С. Зотов гэгшэд мүнөө Казань хотодо hуралсал-бэлэдхэлэй hорилгодо байна. Тэдэнэр Россоведэй суглуулагдамал командада орожо, Ровно хотодо үнгэргэгдэхэ Түбэй соведэй мүрысөөндэ хабаадаха юм.

А. ЧЕБУНИН.

«СПОРТЛОТОН...

«Спортлотонуудай ... гэргэгдэhэн 29-дэхи ...
«49-hөө 6-ень та... трек, 24—гарай б... буудалга, 30—хүнд... гурна hолжоролго, ...
«36-hаа 5-ень таа... даан, 6—дзюдогоор... лоспорт-шоссе—13 ... hолжоролгын спорт... тикэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Бултанай хүсөөр» — түрүү бэшэг. «Республикын ажалай эршэ» — мэдээсэлнүүд. Фермэ бүхэндэ— бардам хүрэхэ тэжээл. «Бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэн...» — Ю. Коркиной статья. Хани ёhоной албанай хэрэгээр» — ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. Эд бараа элбэгээр. «Бодото байдал ба арга боломжонууд» — Ю. Гофынгогой статья. Экономико гаргаша багатай байха ёhотой. «Аша үрэнь хараатай» — Н. Карповагай статья. Ажалшадай гомдол болон дурадхалнуудта харюунууд.

Гурбадахи хуудаhанда. Театр: зунай гастрольнууд. «Хүнэй хуби заяанай шатанууд» — С. Смирновагай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Патриот» — материалнуудай суглуулбари. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Спортын hонин. 10.10 — Советскэ Союзай Герой, вице-адмирал Г. И. Щедринтэй hурагшадай уулзалга. 10.55 — Мордвагай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай «Умарина» гэжэ ансамблиин концерт. 11.25 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.25 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Табан жэл — хүн бүхэнэй хэрэг» — баримтата фильмүүд. 16.15 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 17.05 — «Мустанг-иноходец» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан фильм. 18.15 — Бүгэдэндэ хабаатай стадион. 18.45 — «Парти тухай хөөрөөнүүд». РСДРП-гэй II съездын 80 жэлэй ойдо. «Эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хүряахын түлөө тэмсэл — бүхы правительствануудай болон арадуудай гол зорилго мүн». 19.30 — «Залив Петра Великого» — телевизионно баримтата фильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Экономическа темээр хөөрэлдөөн (буряадаар). 20.15 — «Байгал». 20.45 — «Пионернүүд» — киножурнал.

Москва. 20.55 — «Тепло родного дома» — телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 —«Время». 22.35 — «Поет Эрнст Буш» — телевизионно гурбан серитэй баримтата фильмын премьерэ (ГДР). (2-дохи фильм). 23.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.50 — Спортын hонин: СССР-эй арадуудай спартакиада. Уран hайханай гимнастика.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 —Баримтата фильмүүдэй программа. 9.50 — «Человек, которого я люблю» —уран hайханай фильм. 11.20 — «Үзэсхэлэн hайхан юумэн тухай». 11.50—Немец хэлэн (1-дэхи жэлээ hуража байгшадта). 12.20 «Шүлэгүүдые уншахадаа». Н. Рыленков, С. Маршак. 12.50—Спортын мэдээсэл. 13.10—«Судьба барабанщика»—телевизионно гурбан серитэй уран hайханай фильм (3-дахи сери). 14.15—«Таанадта, түрэлхид!» 14.45—«Мэдэ, шада»—эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 15.30—Металлургнуудай захилнуудаар буридүүлэгдэhэн концерт. 16.30—Шэнэ hонин. 16.35—18.25—Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.25—Үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильмнүүдэй программа. 18.55—Союзуудай байшангай Колонно зал

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54—54. зам. редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-62. отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни— .05. пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35. сельского хозяйства—2-64-36. 2-63-36, советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21 2-57-63 информации—2-60-91. переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95. отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типографи... ственного комитета Бурятской ... делам издательств полиграфи... ной торговли. г. Улан-Удэ, ул. ... Н-04570. Заказ № 166.